

De Nederlandse Livemuziek monitor

2008-2024

De Nederlandse Livemuziek Monitor 2008–2024

Editie 2026

Boekmanstichting
Kenniscentrum voor kunst,
cultuur en beleid

INHOUDSOPGAVE

Voorwoord	4
Verantwoording	6
DEEL 1 – PODIA & FESTIVALS	8
Podia, festivals en optredens	10
Podia: type zalen en omvang	14
Diversiteitsindex grote podia en festivals	17
Jaarkalender	19
DEEL 2 – ARTIESTEN	20
Artiesten en optredens	22
Genderongelijkheid in de livemuzieksector	27
De herkomst van live-artiesten	32
Doorstroom of uitstroom?	35
Veranderende voorkeuren - genres	37
Het Tribute tijdperk	40
DEEL 3 – LIVEMUZIEK IN STAD EN PROVINCIE	43
De geografie van livemuziek: provincies en steden	44
Bronnen	51
Colofon	52

VOORWOORD

In januari 2022 presenteerden we vanuit POPLIVE – een onderzoeksproject naar live-muziek vanuit de Erasmus Universiteit en Hogeschool Rotterdam – de eerste editie van de Nederlandse Livemuziek Monitor. Het was een typisch coronaproject: uit nood geboren omdat de uitvoer van ons onderzoek naar podia en festivals stillag. Tegelijkertijd groeide tijdens de pandemie de kennisbehoefte binnen de liversector en bleek de Monitor een waardevolle aanvulling op andere rapporten over de ontwikkelingen binnen de live-muziek. Het unieke van de Monitor zit in het feit dat de sector bekeken wordt op het niveau van optredens en artiesten en niet alleen op het niveau van podia en/of festivals. Daarnaast is de database waarop de analyses in de Monitor gebaseerd zijn uitgebreider dan andere databases (zie ook de cijfers onderaan deze pagina), doordat veel meer kleinschalige optredens zijn meegenomen.

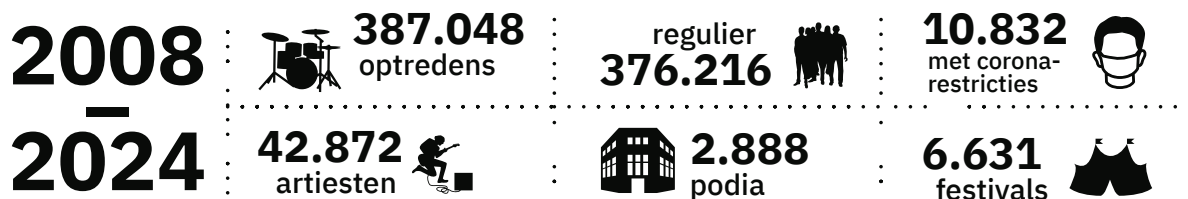
Aangezien de Livemuziek Monitor in januari 2022 gepubliceerd werd en data tot en met 2019 bevatte, kwam al snel de vraag of er actuelere cijfers beschikbaar waren. Zowel vanuit de sector als vanuit de beleidswereld werd die vraag steeds sterker, wat geleid heeft tot deze tweede editie: de Nederlandse Livemuziek Monitor 2008–2024, met analyses van alle live popmuziek in Nederland over de afgelopen 17 jaar. Het feit dat deze Monitor er nu ligt, is dankzij de Boekmanstichting en het Fonds Podiumkunsten, die beide hun behoefte aan een nieuwe Monitor omgezet hebben in daden. Maar bovenal is deze monitor mogelijk gemaakt door Rob van der Zwaan van Festivalinfo (van onder andere

podiuminfo.nl en festivalinfo.nl), wiens onuitputtelijke databestanden opnieuw de basis hebben gevormd.

De eerste editie van de Livemuziek Monitor verscheen op het moment dat de coronapandemie de sector al bijna twee jaar op slot hield. Vier jaar later is het in de liversector ook nu nog allerminst rustig. Deze Monitor gaat niet zozeer over kostenstijgingen in de sector, veranderend publieksgedrag of aangescherpte wet- en regelgeving, maar maakt duidelijk hoe deze ontwikkelingen hun weerslag hebben op podia, festivals, gemeenten en artiesten. En dat is, ondanks dat de sector het in meerdere opzichten goed doet, niet altijd een al te positief verhaal.

Britt Swartjes (Boekmanstichting)

Martijn Mulder (POPLIVE, Hogeschool Rotterdam)

VERANTWOORDING

De Nederlandse Livemuziek Monitor 2025 is een vervolg op de eerste editie die verscheen in januari 2022. Die editie bevatte een overzicht van de live popmuziek in Nederland van 2008 tot en met 2019. In deze tweede editie zijn alle aangekondigde, publiek toegankelijke popoptredens van 2020 tot eind 2024 toegevoegd aan de bestaande database. Tussen half maart 2020 en half maart 2022 heeft de livesector echter bijna volledig stilgelegen als gevolg van de coronapandemie. Hoewel er in die periode veel concerten op andere wijze hebben plaatsgevonden (bijvoorbeeld voor een zeer klein publiek of via een livestream), richt deze monitor zich primair op de optredens die in reguliere vorm, zonder opgelegde beperkingen, plaats hebben gevonden. Dat betekent dat in de meeste van de gepresenteerde analyses de jaren 2020 en 2021 zijn weggelaten. In het hoofdstuk waarin de podia en festivals centraal staan is wel een overzicht opgenomen van aangekondigde concerten gedurende de pandemie die ofwel geannuleerd zijn, ofwel in andere vorm hebben plaatsgevonden.

De database die ten grondslag ligt aan deze monitor is gebaseerd op die van de eerste editie. Als basis voor de toegevoegde data is opnieuw gebruik gemaakt van de gegevens van Festivalinfo en Podiuminfo, twee gekoppelde databases die sinds respectievelijk 2001 en 2005 bestaan en – in vergelijking met andere livemuziek databases en websites – een relatief volledig overzicht bieden van alle aangekondigde, publiek toegankelijke optredens in Nederland. Bijkomend voordeel is dat in beide databases de gegevens op identieke wijze geregistreerd zijn, waardoor een koppeling tussen podia en festivals eenvoudig te maken was. De keuze voor deze database betekent dat de inhoud veel verder gaat dan alleen de reguliere poppodia; ook optredens in bijvoorbeeld muziekcafés, buurtcentra, parken en creatieve broedplaatsen staan erin, zolang ze maar via reguliere openbare (online) kanalen zijn aangekondigd met minimaal de naam van de optredende artiest(en), de datum en locatie van het optreden. Het betekent echter ook dat al het informele, zeer kleinschalige en ongeregistreerde

aanbod niet is opgenomen. Ook besloten optredens (bijvoorbeeld voor bedrijven) staan niet in de database. Support optredens staan alleen geregistreerd wanneer de artiest die het voor- of na-programma verzorgt al bij de aankondiging van het concert met naam vermeld is. Wanneer er in de officiële aankondiging ‘plus support’ staat, is de artiest die uiteindelijk het supportoptreden doet niet opgenomen in de database. Het is dan ook van groot belang te benadrukken dat het totale veld van live popmuziek in Nederland substantieel groter is dan de cijfers in dit rapport doen vermoeden. Dit rapport geeft dus niet per se inzicht in het totaal aantal optredens per artiest, maar wel in het totaal aantal geïnstitutionaliseerde popoptredens per podium, gemeente of gebied.

POPMUZIEK?

De totale database van zeventien jaar liveoptredens in Nederland die als basis is gebruikt, bestaat uit meer dan 700.000 optredens, inclusief een groot aantal optredens die logischerwijs niet tot popmuziek worden gerekend, zoals cabaretiers en klassieke gezelschappen die niet in een popsetting opgetreden hebben. Aangezien het doel was om een overzicht samen te stellen van optredens binnen de popmuziek in de brede zin van het woord, en het tegelijkertijd lastig is om een scherpe definitie te formuleren van wat popmuziek is, is de volgende opzet gehanteerd: net als bij de samenstelling van de eerste editie van de monitor is er een selectie gemaakt van 89 podia en 57 festivals die in algemene zin aangemerkt worden als poppodium of popfestival. Deze lijst is zoveel mogelijk identiek aan die vanuit de voorgaande editie om de kaders zoveel mogelijk te behouden. Vervolgens zijn alle artiesten die gedurende de toegevoegde jaren (2020-2024) voor minimaal één muziekoptreden in Nederland zijn geprogrammeerd op een van deze poppodia of -festivals aangemerkt als popartiest (in de brede zin). Na controle en een verrijking met aanvullende gegevens over de artiesten, is er een lijst samengesteld met 42.872 artiesten (waarvan er 30.673 uit de eerste editie van de monitor komen). Zonder de tijdens de pandemie afgelaste

concerten zijn dat 41.992 artiesten. Van deze artiesten zijn alle geregistreerde optredens geselecteerd die zij in die twaalf jaar in Nederland hebben gedaan, ook die buiten de geselecteerde poppodia en -festivals. Dit heeft geleid tot een totaal van 387.048 optredens (waarvan 292.615 uit de eerste editie). Aanvankelijk bestond de lijst uit 416.259 optredens maar dit was inclusief alle aangekondigde concerten en festivals die afgelast zijn als gevolg van de coronapandemie. In veel van de analyses in dit rapport is ervoor gekozen om alle optredens die gedurende de pandemie hebben plaatsgevonden in aangepaste vorm (bijvoorbeeld met een zittend publiek van maximaal 30 personen) weg te laten. In dat geval zijn er geen optredens opgenomen tussen half maart 2020 en half maart 2022, en bestaat de lijst uit 376.205 optredens.

De gehanteerde strategie heeft als voordeel dat niet de vraag centraal staat of een artiest al dan niet popmuziek maakt, maar de vraag of een artiest ooit in een poppodium heeft opgetreden. Ter illustratie: een typische popartiest die op een jazzpodium speelt staat in de database (want die heeft ongetwijfeld ook optredens in popzalen gedaan); een jazzartiest die in een popzaal heeft opgetreden, staat er ook in; een jazzartiest die gedurende de onderzoeksperiode alleen maar op jazzpodia heeft gespeeld, staat er niet in.

PODIUM OF FESTIVAL?

Wanneer valt een optreden binnen de categorie podium en wanneer binnen de categorie festival? De belangrijkste factor daarbij is de artiest die centraal staat. Wanneer er een min of meer gelijkwaardige rol is voor meerdere artiesten en in de communicatie niet zozeer de artiesten maar een (festival)concept centraal staat, betreft het een festival. Dit betekent dat *De Vrienden van Amstel Live* in de categorie festival valt en *De Toppers* (Arena) of *Groots met een zachte G* (Philips Stadion) in de categorie podium. Vanzelfsprekend vinden ook veel festivals (deels) in podia plaats. In dat geval zijn de betreffende optredens opgenomen als festival en niet als optreden

binnen dat podium. De optredens tijdens *London Calling*, *Ik Zie U Graag*, *Take Root* en de *Popronde* zijn dus niet opgenomen bij het totaal aantal optredens in respectievelijk Paradiso, MEZZ, SPOT en alle podia waar de *Popronde* neerstrijkt.

OVERIGE KEUZES EN INDELINGEN

Voor de analyses in het rapport zijn verschillende indelingen en categorisering gebruikt. Het type podium is gebaseerd op de informatie die de locatie zelf verschaft. Dit heeft geleid tot 20 verschillende categorieën. Naast de poppodia (podia die popmuziek als primaire programmering hebben) zijn dat andere type podia als jazzpodia, arena's, schouwburgen en theaters. Andere groepen zijn bijvoorbeeld stadions, kerken, buurthuizen en de natuurlijke buitenruimte (park, bos, strand). Ook de genres zijn gecategoriseerd. Aangezien het toewijzen van genres een mate van subjectiviteit kent, en tot discussie kan leiden, is ook hier gekozen om primair de informatie vanuit de artiest zelf leidend te laten zijn; onder welk(e) genre(s) plaatst de artiest zelf zijn of haar muziek?

DEEL 1

—

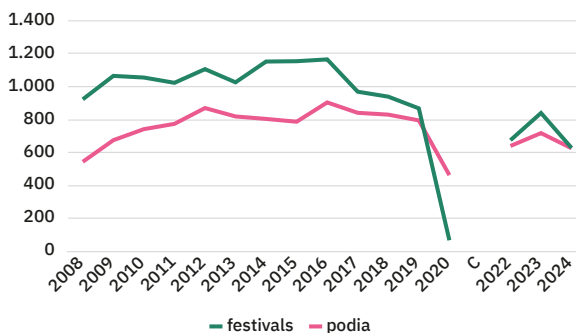
PODIA & FESTIVALS

PODIA, FESTIVALS EN OPTREDENS

In 2024 waren er nagenoeg evenveel plekken waar artiesten individueel werden geboekt (podia) als plekken waar meerdere artiesten tegelijkertijd optraden (festivals): beide ruim 600. Die aantallen zijn voorheen behoorlijk groter geweest. Het aantal pop-programmerende festivals lag tussen 2009 en 2016 boven de 1000 per jaar, met als hoogtepunt 2016 waarin er 1165 festivals met popmuziek waren in Nederland. Sinds dat jaar loopt het aantal festivals terug, met uitzondering van een eenmalige opleving in 2023. Het aantal festivals met popmuziek in 2024 (628) was ook substantieel lager dan toen deze meting begon in 2008 (923). Het aantal plekken met optredens van één (hoofd)artiest – podia, zalen en andere indoor en outdoor concertlocaties – kende een soortgelijke ontwikkeling als de festivals tot 2016, met een piek in dat jaar (904 locaties). In de jaren daarna nam het aantal plekken met pop-programmering af, hoewel procentueel niet zo sterk als bij de festivals. In de jaren na de pandemie is het aantal speelplekken verder afgenomen tot 626 geregistreerde speelplekken in 2024, waarmee dat aantal terug is rond het niveau van 2009.

Figuur 1.1 Aantal podia en festivals per jaar met popprogrammering

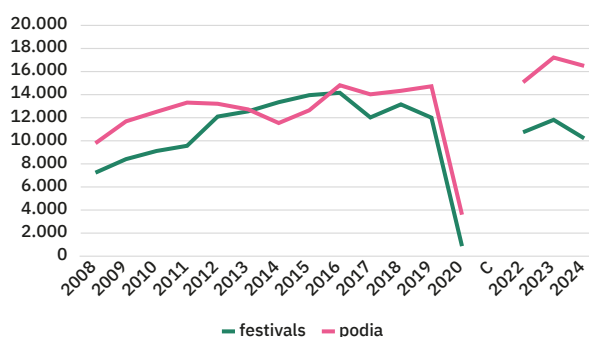
Figuur 1.1 kan de indruk wekken dat het sinds 2017 minder goed gaat met de livesector, maar dat beeld wordt genuanceerd door te kijken naar het aantal optredens dat in Nederland plaatsvond. Met name binnen de categorie podia laat de ontwikkeling van het aantal optredens een ander beeld zien dan de ontwikkeling van het aantal

plekken (podia) waar die optredens plaatsvinden. Het aantal reguliere concerten per jaar (podia) heeft een redelijk stabiele groei doorgemaakt en die groei zette ook na de pandemie door. Alleen in 2014 was er een substantiële daling te zien, maar in de jaren daarna nam het aantal concerten weer snel toe. Ook in 2024 is een daling te zien ten opzichte van het jaar ervoor, maar dit kan een gevolg zijn van het relatief grote aanbod in inhaaljaar 2023, toen de livesector na de pandemie weer volledig op stoom kwam. De lijn van het aantal festivaloptredens per jaar is wel in behoorlijke mate vergelijkbaar met de lijn uit figuur 1.1: een vrij stabiele groei tussen 2008 en 2016 en een vrij stabiele afname tussen 2017 en 2024.

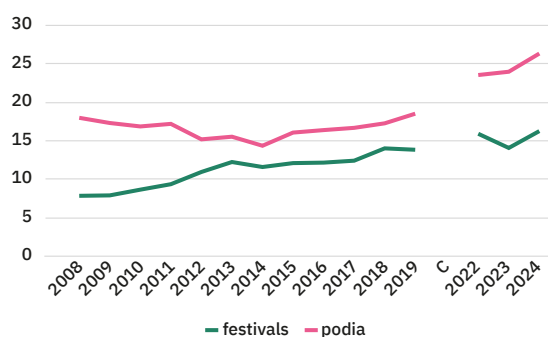
De cijfers over 2020 en 2022 in deze grafiek zijn vanzelfsprekend sterk beïnvloed door de lockdowns als gevolg van Covid-19. In 2020 waren concerten en festivals toegestaan tot half maart, in 2022 was livemuziek zonder restricties toegestaan vanaf half maart. Wat daarbij opvalt is dat het aantal optredens in zalen in 2020 nog een flink stuk hoger was dan op de festivals, doordat het overgrote deel van de festivals in het voorjaar en de zomer plaatsvindt. Het feit dat het verschil tussen podia en festivals na de herstart in 2022 nog groter is, komt doordat festivals een veel langere aanlooptijd hebben en dat het een deel van de festivals dus niet lukte om enkele maanden na het einde van de lockdown alweer een editie neer te zetten.

Daniela Pes op Best Kept Secret – foto Linde Dorenbos

Figuur 1.2 Aantal optredens per jaar in podia en op festivals (zonder optredens onder COVID-restricties)

Figuur 1.3 Gemiddeld aantal optredens per podium/festival per jaar

MEER OPTREDENS PER SPEELPLEK

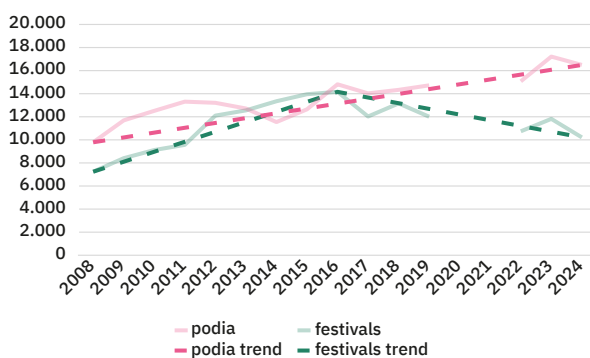
Als figuur 1.1 en 1.2 aan elkaar gerelateerd worden is de ontwikkeling van het aantal optredens per podium en per festival zichtbaar (figuur 1.3). Logischerwijs ligt het aantal optredens per podium structureel hoger dan hetzelfde cijfer voor de festivals, aangezien podia gedurende het hele jaar programmeren. Hierbij valt wel op dat bij de festivals sprake is van bijna continue schaalvergroting. Het aantal popoptredens per festival is verdubbeld tussen 2008 en 2024 van zo'n 8 optredens tot ruim 16 optredens per festival. Bij de podia valt op dat het aantal popactiviteiten per locatie nauwelijks veranderde tussen 2008 en 2019 (rond de 18 concerten gemiddeld) maar dat dit na de pandemie significant hoger ligt, met ruim 26 popconcerten per speelplek in 2024. Beide lijnen in figuur 1.3 duiden op een interne groei binnen de sector: terwijl het aantal speelplekken en festivals afneemt, groeit het aantal optredens per podium en festival.

FESTIVALS ONDER DRUK

In Figuur 1.4 zijn de cijfers van figuur 1.2 opnieuw te zien maar dan aangevuld met trendlijnen. Hierbij zijn de door lockdowns beïnvloede jaren 2020 – 2022 weggelaten. De periode tot aan 2016 kan omschreven worden als die van de *festivalisering* van de livemuziek. In die periode nam het aantal optredens in podia toe, maar het popaanbod op festivals nam veel sneller toe en haalde de podia in 2013 in. Het jaarlijkse aantal festivaloptredens verdubbelde tussen 2008 en 2016 van ongeveer 7000 per jaar tot zo'n 14.000 per jaar. De periode tussen 2017 en 2024 kenmerkt zich door *ontfestivalisering*; het aantal popoptredens op festivals nam met meer dan een kwart af in die periode. Opvallend daarbij is dat de periode na de pandemie (2022-2024) dezelfde trendlijn volgt als de jaren ervoor. Dit roept de vraag op in hoeverre de afname van festivalaanbod in recente jaren het gevolg is van de pandemie, de daaropvolgende schaarste aan producten, personeel en tourende artiesten, en de inflatie die in deze jaren hoog was, of dat het

(ook) een vervolg is van een ontwikkeling naar minder festivals die jaren eerder al ingezet is.

De trendlijn van het aanbod aan optredens in podia laat een ander beeld zien. Over de onderzoeksperiode van zestien jaar is een relatief stabiele toename zichtbaar, waarbij het jaarlijks aantal concerten bijna 70% gegroeid is over de gehele periode. Ook in dit geval lijkt de pandemie niet tot een trendbreuk te hebben geleid.

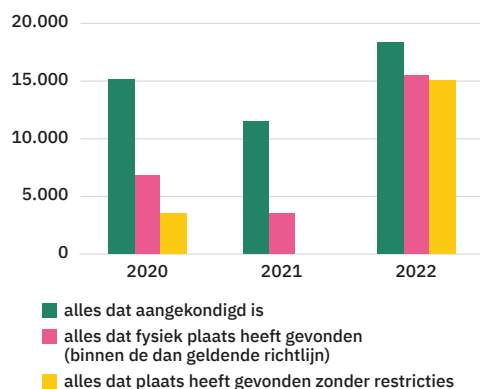

Figuur 1.4 Trendlijnen optredens per jaar in podia en op festivals (2008-2024)

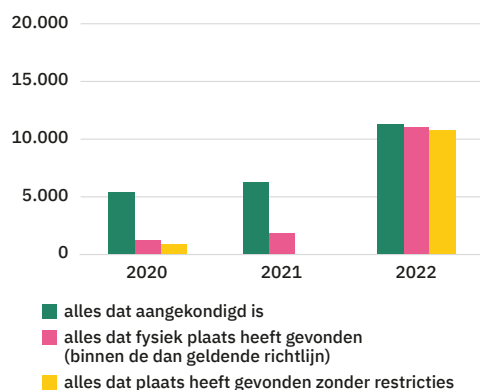
LIVEMUZIEK EN COVID-19

In de meeste analyses in deze monitor is de periode van half maart 2020 tot half maart 2022 buiten beschouwing gelaten. Op 15 maart kondigde de overheid aan dat popzalen per direct dicht moesten en festivals niet door mochten gaan. Op 23 maart 2022 werden alle beperkingen ter bestrijding van de pandemie opgeheven. In die periode van 24 maanden waren concerten en festivals op een normale manier niet of nauwelijks toegestaan. Er was afwisselend sprake van: een totaalverbod op samenkomsten, een beperking van maximaal 30 personen per bijeenkomst, een beperking van maximaal 250 personen per bijeenkomst en in de eindfase van de pandemie de maatregel dat bijeenkomsten alleen op vertoon van een coronacertificaat toegankelijk waren. In de meeste situaties waarin bijeenkomsten waren toegestaan was dat onder voorwaarde van *social distancing* (1,5 meter afstand van elkaar).

In figuur 1.5 is ingezoomd op de drie jaren die direct door Covid beïnvloed zijn, waarbij een onderscheid is gemaakt tussen het aantal optredens dat aangekondigd is, het aantal dat op locatie en met publiek heeft plaatsgevonden (binnen de op dat moment geldende richtlijnen) en het aantal dat in die jaren heeft plaatsgevonden zonder enige vorm van beperkingen of richtlijnen. Een aantal dingen valt daarin op: ten eerste was het aantal geplande (zaal)concerten in 2020 hoger dan de trendlijn uit figuur 1.4 zou doen verwachten. Op basis van de trend werden voor dat jaar 14.800 concerten verwacht, maar er zijn er in 2020 iets meer dan 15.000 aangekondigd. De precieze reden daarvoor is lastig te achterhalen aangezien er in dat jaar enerzijds veel concerten niet aangekondigd zullen zijn (a.g.v. de pandemie) die normaal gesproken wel zouden zijn aangekondigd; anderzijds zijn veel concerten die aangekondigd waren voor het voorjaar opnieuw aangekondigd voor later in het jaar, in de hoop en verwachting dat de zalen dan weer open zouden zijn. Het aantal festivalaankondigingen was in 2020 veel lager dan in reguliere jaren, doordat veel festivals in het zomerseizoen plaatsvinden en hun aankondigingen pas doen na half maart, het moment dat Nederland in lockdown ging. Voor festivals geldt daarnaast dat boekingen niet verplaatst konden worden naar een ander moment in hetzelfde jaar.

Figuur 1.5a Optredens in podia tijdens de pandemie

Figuur 1.5b Optredens op festivals tijdens de pandemie

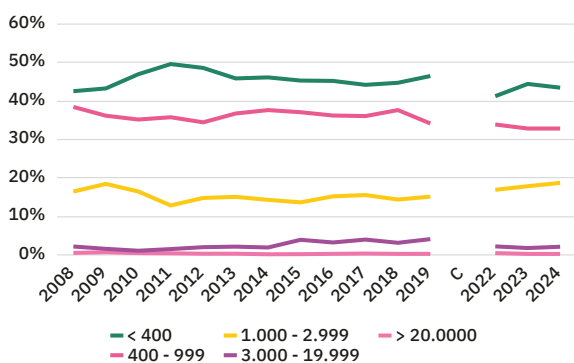
Ten tweede valt op dat het aantal concerten in de podia dat ondanks Covid-restricties toch heeft plaatsgevonden (in de grafiek het verschil tussen de oranje en de blauwe balk) in 2020 en 2021 vrij stabiel was (3200 en 3500) terwijl het aantal festivaloptredens dat binnen de context van de pandemie doorging in 2021 veel groter was (1900) dan in 2020 (400). Ten derde blijkt dat in 2022 van alle aangekondigde festivaloptredens 96% is doorgegaan zonder beperkingen. In de podia heeft dat jaar 82% van de aangekondigde concerten plaatsgevonden. Ook in dit geval is dat te verklaren doordat het festivalseizoen pas na maart op gang komt. Hoewel in 2022 de festivals die vroeg in het jaar plaatsvinden, zoals *Eurosonic Noorderslag* en *Vrienden van Amstel Live*, hun edi-

ties opnieuw moesten afgelasten als gevolg van een nieuwe variant van het coronavirus, had het overgrote deel van de festivals in de loop van maart van dat jaar (relatieve) zekerheid over het door kunnen gaan van 2022-editie.

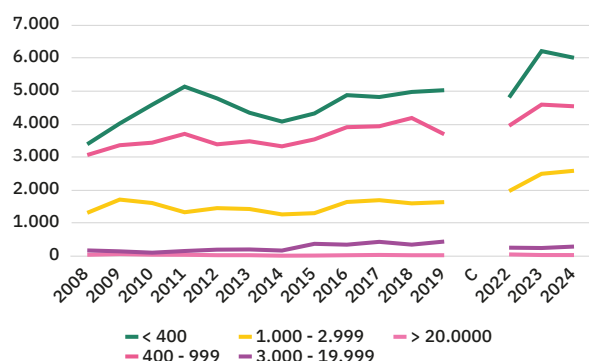
Hoewel het interessant is om op basis van de cijfers die in dit hoofdstuk gepresenteerd zijn conclusies te trekken over de weerbaarheid van zowel podia als festivals, ten tijde van én in de nasleep van een crisis als de pandemie, is het lastig om daar betrouwbare uitspraken over te doen. De gepresenteerde ontwikkelingen zijn op meerdere manieren te interpreteren. Enerzijds kan gesteld worden dat zowel bij de podia als de festivals de trend die al vóór de pandemie ingezet is, na de pandemie is doorgezet – en daarmee dat de weerbaarheid van de livesector niet direct te linken is aan die crisis. Anderzijds kan de conclusie zijn dat de podia zich na de periode van lockdowns veel beter hebben hersteld dan de festivals en dat de eerste groep daarom weerbaarder is gebleken dan de tweede groep. Echter moet dan ook meegewogen worden dat de financiële steunpakketten die tijdens de pandemie beschikbaar werden gesteld, veelal toegankelijker waren voor de podia dan voor de festivals. En tenslotte moet gesteld worden dat de cijfers in dit hoofdstuk lang niet alles zeggen over (de staat van) podia en festivals en dus ook niet over de weerbaarheid. Zo blijkt uit data van onder andere branchevereniging VNPF dat de groei van het aantal activiteiten in de podia niet direct leidt tot een stijging van de omzet.

PODIA: TYPE ZALEN EN OMVANG

Het grootste deel van de popconcerten vindt plaats in de relatief kleinere tot middelgrote zalen. Bij meer dan driekwart van alle optredens is de zaalcapaciteit kleiner dan 1000 bezoekers. Over de jaren blijft het aanbod ten opzichte van de omvang van de zaal relatief stabiel. In de jaren 2022-2024 nam het aantal concerten in de kleine zalen (<400) flink toe, hoewel relatief gezien de zalen met een capaciteit tussen de 1000 en 3000 het hardst groeien. Figuur 2.1 laat ook zien dat in het eerste volledige jaar na de pandemie (2023) de kleinere podia het hardst groeiden qua aanbod en dat de grotere podia een jaar later de voorlopige piek bereikten, hoewel de verschillen niet heel groot zijn.

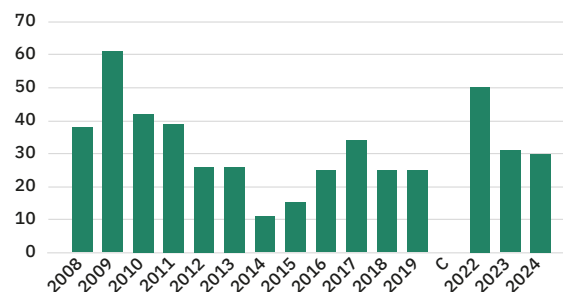

Figuur 2.1a Verdeling concerten per zaalcapaciteit (in procenten)

Figuur 2.1b Verdeling concerten per zaalcapaciteit (absoluut)

De verdeling van het aantal concerten over de verschillende zalen, zoals gepresenteerd in figuur 2.1, zegt vanzelfsprekend niets over de bezoekersaantallen. Sterker nog, het aantal concertbezoekers is omgekeerd evenredig aan het aantal concerten. Ter illustratie: een middelgrote popzaal als MEZZ (Breda, grote zaal 650 cap. en kleine zaal 100 cap.) heeft per jaar ongeveer net zoveel bezoekers als de Johan Cruijff Arena er bij één uitverkocht concert ontvangt (rond de 70.000). Hoewel de impact van de megaconcerten dus groot is, blijft dat topsegment van de live popmuziek in absolute aantallen klein. Figuur 2.2 maakt duidelijk dat het aantal concerten met een capaciteit van meer dan 20.000 bezoekers, op een paar uitschieters na, rond de 30 per jaar ligt. Van die uitschieters is met name 2022 (50 megaconcerten) goed te verklaren vanuit de inhaalslag van concerten na de lockdown.

Figuur 2.2 Jaarlijks aantal concerten in Nederland met een capaciteit van > 20.000

TYPE PODIA

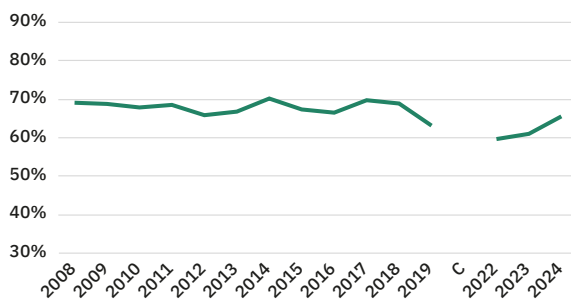
Van alle popconcerten in Nederland vindt doorgaans zo'n twee derde plaats in een poppodium. Na 2018 is dat aandeel wat afgenomen, met name als gevolg van de groei van het aantal concerten dat in theaters en schouwburgen geprogrammeerd wordt (veelal zitconcerten). Live popmuziek in theaters heeft een enorme vlucht genomen sinds 2008, het aandeel groeide gestaag van 6,7% tot 24,1% in 2023. Oftewel: in dat jaar werd bijna een kwart van de popmuziek in theaters en andere cultuurpodia

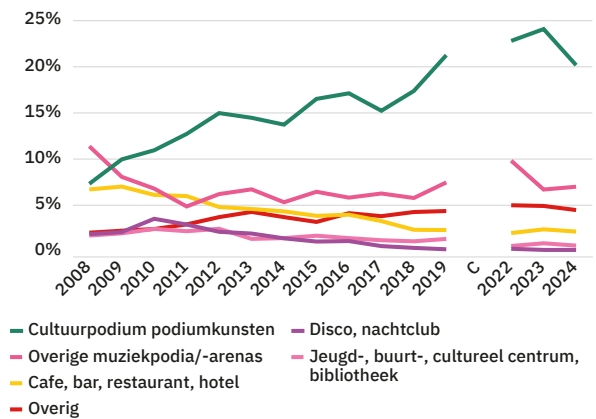
Paaspop

geprogrammeerd. In 2024 lag dat aandeel weer wat lager, rond de 20%.

Figuur 2.3b laat ook zien dat het programmeren van popmuziek in overige muziekpodia, in horecagelegenheden en in discotheken en nachtclubs minder populair is geworden. De categorie overige speelplekken is licht gestegen, wat met name te verklaren is door de toename van programmering in kerken, openluchttheaters en – in mindere mate – stadions.

Figuur 2.3a Verdeling van concerten naar type speelplek (in procenten): aandeel van alle popconcerten dat in poppodia geprogrammeerd is

Figuur 2.3b Verdeling van concerten naar type speelplek (in procenten): aandeel van andere typen speelplekken

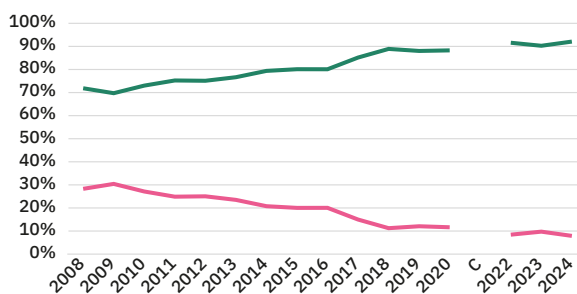
Best Kept Secret – foto Jokko

INFORMELE SPEELPLEKKEN

De cijfers in figuur 2.1b geven niet direct aanleiding om te concluderen dat het slecht gaat met de kleinere popzalen en andere kleinschalige speelplekken in Nederland: in 2023 en 2024 vonden er meer optredens dan in de vijftien jaar ervoor plaats in zalen met een capaciteit tot 400. Toch wordt er zowel in Nederland als daarbuiten de afgelopen jaren veel gesproken over de toegenomen druk op de kleine podia en het verdwijnen van veel van deze *grassroots venues*. Dat deze zorg niet direct terug te zien is in de hiervoor gepresenteerde cijfers heeft een aantal oorzaken. Ten eerste is de gehanteerde categorie met een capaciteit van 1 tot 400 bezoekers behoorlijk breed; een optreden voor 25 bezoekers verschilt in veel opzichten behoorlijk van een optreden voor 375 bezoekers. Aangezien van veel kleinschalige speelplekken de exacte capaciteit niet te achterhalen is, bleek het onvoldoende betrouwbaar om bijvoorbeeld een categorie 0-100 bezoekers toe te voegen. Dit kan wel tot gevolg hebben dat er bijvoorbeeld relatief veel speelplekken met een capaciteit van minder dan 100 verdwijnen, terwijl dat niet direct zichtbaar is in de data over alle podia met een capaciteit van minder dan 400.

Ten tweede zegt alleen de capaciteit niet alles over het soort speelplekken dat (potentieel) onder druk staat. Zo bleek uit figuur 2.3b dat het aantal popoptredens in cafés en discotheken afgenomen is. Om een beter inzicht te krijgen in of kleinere speelplekken onder druk staan en zo ja, welk type speelplekken dat dan zijn, is gekeken naar de ontwikkeling van het type plekken waar concerten met een capaciteit van maximaal 400 bezoekers plaatsvinden. Hierbij is het type speelplekken onderverdeeld in formele en informele speelplek-

ken. Onder de formele speelplekken vallen alle geïnstitutionaliseerde locaties met een zekere toegangsdrempel. Denk hierbij aan poppodia, overige muziekpodia, theaters, evenementen- en congresruimtes en kerken, locaties waarvoor je – normaal gesproken – een ticket moet aanschaffen en waarbij mensen een drempel kunnen ervaren om erheen te gaan. Informele concertlocaties zijn plekken die een veel laagdrempeliger karakter hebben en waar meer mensen spontaan in contact komen met optredende artiesten, zoals cafés, pubs, (nacht)horeca, jeugd- en buurtcentra, bibliotheken en andere openbare plekken. Figuur 2.4 maakt duidelijk dat er binnen de categorie van kleine speelplekken een duidelijke ontwikkeling is in de balans tussen formeel en informeel. In 2009 was die balans 70% - 30% en vijftien jaar later is dat 92% - 8%. Dit betekent dat, hoewel het totale aandeel van concerten in kleinere zalen niet significant daalt, het aanbod van livemuziek op informele plekken wél significant afneemt.

Figuur 2.4 Balans tussen formele en informele speelplekken (alleen plekken met capaciteit <400)

DIVERSITEITSINDEX GROTE PODIA EN FESTIVALS

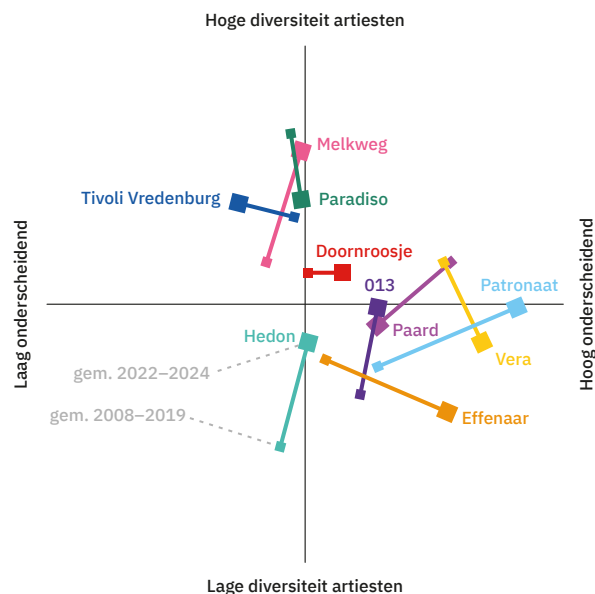
Is de programmering van de grote podia en festivals in Nederland inwisselbaar of hebben ze allemaal in ruime mate een uniek, onderscheidend aanbod? En hoeveel afwisseling zit er in de genres die er geprogrammeerd worden of waar de artiesten vandaan komen? Zowel voor de grote podia als festivals is een diversiteitsindex samengesteld. Deze indexen geven enerzijds inzicht in de mate van diversiteit ten opzichte van de andere grotere podia en festivals, en anderzijds in de ontwikkeling in divers artiestenaanbod ten opzichte van 2019, zoals gepubliceerd in de voorgaande editie van de Livemuziek Monitor.

	Genres	Gender	Herkomst	Uniciteit	TOTAAL	08-'19
Melkweg	1	4	1	7	1	6
Patronaat	5	5	7	1	2	7
Paradiso	3	2	3	7	3	2
TivoliVredenburg	2	1	5	10	4	4
Doornroosje	3	7	4	6	5	5
Paard	8	3	8	4	6	3
013	6	9	2	4	7	8
Vera	10	8	5	2	8	1
Effenaar	9	10	9	3	9	9
Hedon	7	6	10	9	10	10

Tabel 3.1

POPPODIA

Voor tien van de grootste en bekendste poppodia is een analyse gemaakt van de diversiteit in programmering in de jaren 2022-2024. Hierbij zijn vier indicatoren gebruikt: ten eerste is gekeken naar de diversiteit in muziekgenres die geprogrammeerd worden, ten tweede is gekeken naar de genderbalans van de geprogrammeerde artiesten, ten derde is gekeken naar de diversiteit in herkomstland van de geprogrammeerde artiesten en tenslotte is gekeken naar het aandeel van unieke artiesten binnen de totale programmering (oftewel, het aandeel artiesten dat binnen de onderzochte periode eenmaal optrad in het betreffende podium). Wat betreft de diversiteit in muziekgenres en herkomstland programmeert Melkweg het meest divers. De programmering van TivoliVredenburg kent de beste genderbalans en Patronaat is van de tien onderzochte podia degene met het grootste aandeel unieke optredens. Op basis hiervan kan gesteld worden dat Melkweg de meest diverse programmering heeft van deze podia, gevolgd door Patronaat en Paradiso. In de laatste kolom van tabel 3.1 is de positie te zien die het podium in de eerste editie van de Monitor innam, berekend over de jaren 2008-2019. Hierbij moet de kanttekening worden geplaatst dat de diversiteit van muziekgenres toen niet is meegewogen, wat (deels) kan verklaren waarom Melkweg nu aanzienlijk hoger scoort, en Vera aanzienlijk lager dan bij de vorige meting.

Figuur 3.1 Mate waarin de programmering van tien poppodia divers en onderscheidend is (gem. 2022-2024 = groot symbol; gem. 2008-2019 = klein symbool)

FESTIVALS

Voor zes van de grootste, breed programmerende (pop)festivals in Nederland is dezelfde analyse gedaan als voor de podia. Daarbij valt op dat de Zwarte Cross en Paaspop zeer divers programmeren wat betreft muziekgenres, maar dat beide festivals wat betreft gender, herkomstland en uniciteit (de mate waarin

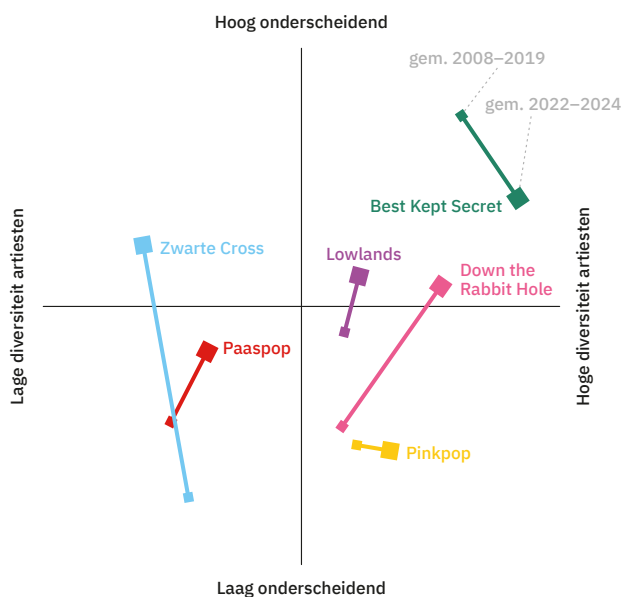

Best Kept Secret – foto Kaka Lee

artiesten geprogrammeerd worden die niet of nauwelijks op andere Nederlandse podia te zien zijn), minder divers programmeren dan de andere onderzochte festivals. Best Kept Secret noteert de grootste diversiteit in de drie andere categorieën en is daarmee ruimschoots het meest divers programmerende festival van deze zes. In de meting over de jaren 2008-2019 stond Down the Rabbit Hole nog bovenaan deze lijst. De analyse uit Tabel 3.2 en Figuur 3.2 over de diversiteit van de festivals werd eerder gepubliceerd in het rapport Festivalprogrammering in Nederland – Editie 2024, verschenen in december 2024.

	Genres	Gender	Herkomst	Uniciteit	TOTAAL	08-'19
Best Kept Secret	6	1	1	1	1	2
Down the Rabbit Hole	4	2	3	2	2	1
Pinkpop	5	3	2	5	3	4
Lowlands	3	4	4	4	4	3
Zwarte Cross	1	6	6	3	5	5
Paaspop	2	5	5	6	6	6

Tabel 3.2

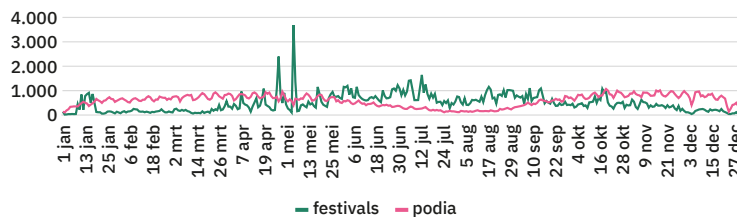
Figuur 3.2 Mate waarin de programmering van zes popfestivals divers en onderscheidend is (gem. 2022-2024 = groot symbool; gem. 2008-2019 = klein symbool)

JAARKALENDER

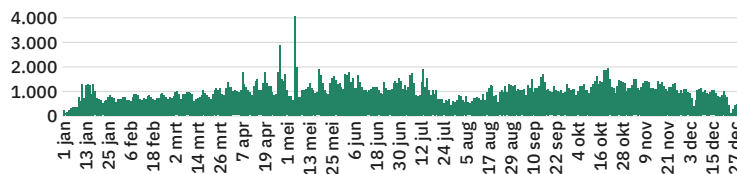
Hoe ziet de jaarkalender van de Nederlandse live-muziek eruit? In figuur 4.1 is het totaal aantal optredens per dag over de periode van 16 jaar in een jaarkalender gezet. Het is duidelijk dat er een festivalseizoen is: vanaf mei stijgt het aantal optredens om begin juni boven het aantal optredens in podia uit te komen. Aan het begin van de stijging van het aantal optredens staan welbekende festivaldagen als Koningsdag en Bevrijdingsdag (5 mei). Het aantal live optredens op festivals blijft hoog tot eind september. Pas in oktober gaan festivals en podia ongeveer gelijk op in het aantal georganiseerde optredens.

het jaar door: tot in oktober en zelfs in november vinden er nog tot 200 optredens op festivals plaats in 2024. Niet alleen zijn er dus meer optredens op festivals door het jaar heen, de pieken lijken ook wat breder verdeeld dan alleen de zomermaanden. De grootste groei bij zowel de podia als de festivals vond echter plaats binnen de eigen seizoenen: het aantal optredens in podia steeg tussen 2008 en 2024 het hardst in het vroege voorjaar (februari – april) en in het late najaar (oktober – december). De grootste toename van festivaloptredens is te zien in de periode mei – augustus.

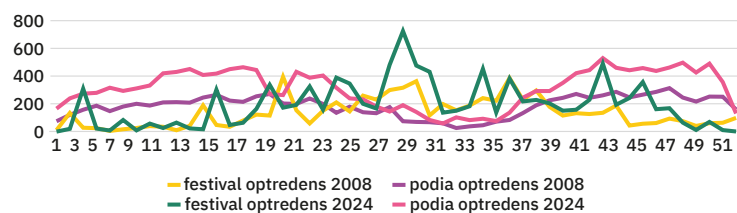
Als we de jaarkalender van 2008 met die van 2024 vergelijken (figuur 4.3), valt op dat het aantal optredens op piekdagen groter is in 2024 dan in 2008. Ook lopen die pieken in 2024 tot later in

Figuur 4.1 Aantal optredens per datum in podia en op festivals over de gehele periode 2008-2024

Figuur 4.2 Aantal optredens per dag 2008-2024

Figuur 4.3 Aantal optredens per week in de podia (2008 vs. 2024) en op de festivals (2008 vs. 2024)

DEEL 2 — ARTIESTEN

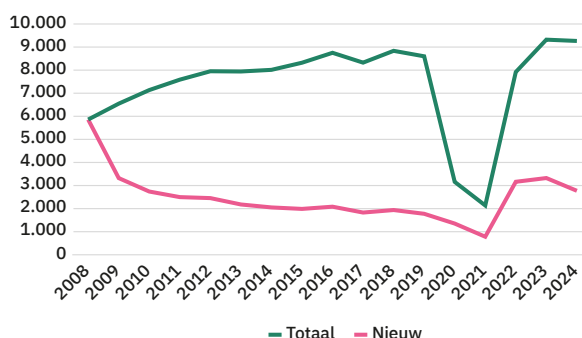
ARTIESTEN EN OPTREDENS

Artiesten vormen de spil van de livemuzieksector. Eerdere onderzoeken lieten zien dat in de periode 2021/2023 22.000 musici, zangers en componisten werkzaam waren in de culturele sector (CBS 2025). In 2024 waren 33.560 componisten en auteurs aangesloten bij Buma.Stemra (Boeienga 2025). Hoewel we met deze cijfers wat meer weten over de muzikmakers die in Nederland werkzaam zijn, zeggen deze cijfers niks over popartiesten die live optreden – inclusief buitenlandse artiesten en artiesten die actief zijn in het informele(re) circuit. Een beter inzicht in live artiesten is van belang, omdat liveoptreden de afgelopen decennia steeds belangrijker werd om een carrière op te bouwen in de muzieksector (Everts 2023). Hoeveel nieuwe popartiesten komen er ieder jaar bij in het livecircuit en hoeveel vertrekken er weer? Hoe vaak en waar traden deze artiesten op? En hoe groot is de kans om door te groeien van de kleinste zalen naar de grootste arena's?

AANTAL ARTIESTEN EN AANTAL OPTREDENS

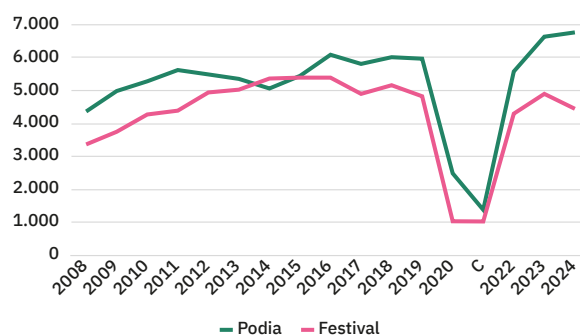
Van 2008 tot en met 2024 hebben 41.992 popartiesten opgetreden op Nederlandse podia of festivals. Dit is inclusief de artiesten die in de eerste maanden van 2020 optraden of tijdens de coronaperiode met coronarestricties optraden, maar exclusief artiesten van afgelaste optredens in de coronaperiode. Aangezien we in de Livemuziek Monitor artiesten meten – die dus ook uit groepen kunnen bestaan – is het aantal individuele artiesten naar alle waarschijnlijkheid nog veel groter. Over de jaren neemt het aantal artiesten aanzienlijk toe. 2023 is hierin het topjaar met 9313 artiesten op Nederlandse podia en festivals. 62 procent meer dan in 2008. Waar het aantal nieuwe artiesten vanaf 2009 afnam, is het aantal vanaf 2023 in vergelijking dus heel hoog. Dit kan te maken hebben met nieuwe artiesten die gedurende de coronajaren opkwamen, maar die tot dan toe nog geen liveshows hadden gespeeld. Zoals we eerder zagen zijn 2023 en 2024 de jaren met de grootste aantallen optredens – en logischerwijs dus ook de grootste aantallen

artiesten. Later in dit rapport kijken we ook naar de doorstroom van artiesten – hoeveel artiesten blijven actief in het livecircuit en hoeveel artiesten stromen uit?

Figuur 5.1 Totaal aantal optredende artiesten per jaar en nieuwe artiesten per jaar

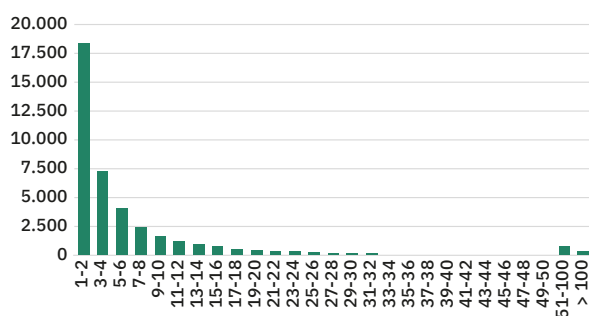
Het aantal artiesten dat op podia speelt is vanaf 2016 groter dan het aantal artiesten dat op festivals speelt. Met name na de coronajaren zien we dat de hoeveelheid artiesten op podia sterk toeneemt en zelfs boven de niveaus van voor corona uitstijgt. Het aantal artiesten op podia neemt dus – net als het aantal optredens – over de jaren toe. Bij festivals is het aantal artiesten in 2023 ongeveer gelijk met het aantal artiesten voor de coronajaren, maar dit neemt in 2024 enigszins af.

Figuur 5.2 Aantal optredende artiesten per jaar in podia en op festivals

Zoals we ook in een eerdere editie van de Livemuziek Monitor zagen is het aantal optredens per

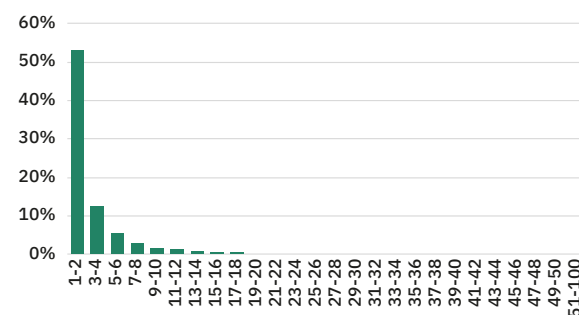
artiest zeer scheef verdeeld. Meer dan 18.000 artiesten (44 procent) traden in de periode van 2008 tot 2024 slechts 1 of 2 keer op. 81 procent van de artiesten trad maximaal 10 keer op in de afgelopen 16 jaar. Slechts 2,9 procent van de artiesten – 1207 in totaal – trad 51 keer of vaker op in deze periode. Deze verdeling zegt niet per se iets over de verdeling van inkomsten uit optredens; een band die één keer in Nederland optreedt kan met dat ene optreden veel meer verdienen dan een band die meer avonden in kleinere zalen speelt. Tegelijkertijd is het wel veelzeggend voor de verdeling van succes en erkenning van artiesten in de muzieksector. Vaak wordt de muzieksector omschreven als een ‘superstar economy’, waarbij een klein deel van de grootste artiesten de meeste inkomsten binnenhaalt (Everts 2023). Hoewel het aantal optredens niks zegt over hoe inkomens zijn verdeeld, zien we wel dat slechts een fractie van artiesten vaker de gelegenheid krijgt om op te treden.

Figuur 5.3 Aantal artiesten dat een bepaald aantal optredens deed (horizontale as) in de periode 2008-2024

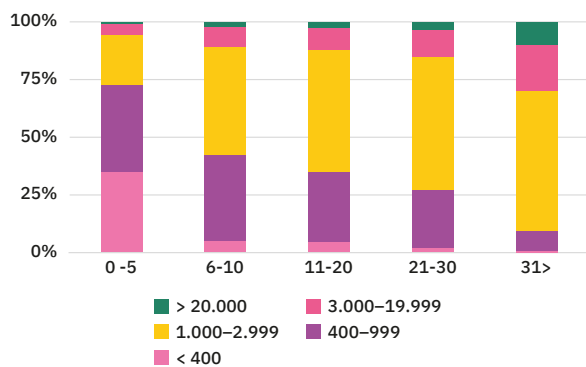
Deze gegevens zijn van belang voor initiatieven als de *Fair Pop Pilot*. Dit initiatief wil muzikanten eerlijk belonen voor liveoptredens. In de *Rekentool Popmusici* van FAIRPACCT, waarmee artiesten en programmeurs kunnen berekenen wat een eerlijke betaling zou zijn voor een optreden, wordt het aantal keren dat een artiest in een VNPF-podium optrad meegenomen. 4071 artiesten stonden in de periode van 2008 tot en met 2024 geen enkele keer op een VNPF-podium - 10 procent van het totaal aantal popartiesten. Van de

artiesten die wel op een VNPF-podium speelden in de afgelopen 16 jaar, deed meer dan 50 procent dat 1 of 2 keer. Iets meer dan 10 procent van de artiesten deed dit 3 of 4 keer.

Figuur 5.4 Percentage van alle artiesten die door een VNPF-lid geboeekt werden dat een bepaald aantal optredens deed (horizontale as) in de periode 2008-2024

In de rekentool wordt gekeken naar verschillende carrièrefases, waarbij met name vanaf carrièrefase 2 al meer bekendheid is verworven. In de rekentool wordt ook de grootte van de zaal waarin artiesten spelen meegenomen. Om breder inzicht te krijgen dan enkel in de gegevens van degenen die de rekentool invullen, kijken we naar de maximale grootte van zalen waar artiesten hebben gespeeld, en zetten we dat af tegen hoe vaak ze in een VNPF-podium speelden. Deze cijfers veranderen nauwelijks als we alleen naar podia kijken (en festivals dus niet meenemen) – in figuur 5.5 zie je daarom de gegevens voor podia en festivals bij elkaar. Hieruit blijkt dat artiesten die 0 tot 5 keer optreden dit voornamelijk in de kleinste zalen doen (categorie 1 en 2). Naarmate het aantal optredens stijgt, wordt ook de capaciteit van de zalen groter. Opvallend is dat er geen grote verschillen lijken te zijn tussen artiesten die 6-10 keer, 11-20 keer of 21-30 keer hebben opgetreden wat betreft de maximum zaalgrootte. Voor al deze groepen geldt dat tussen de 82 en 84 procent van de artiesten maximaal in een zaal van 400-999 of 1000-2999 capaciteit speelt.

Figuur 5.3 Aantal artiesten dat een bepaald aantal optredens deed (horizontale as) in de periode 2008-2024

MEEST OPTREDENDE ARTIESTEN

Sinds de laatste editie van de Livemuziek Monitor zijn er kleine verschuivingen geweest in de artiesten die het meest optraden. De Dijk staat nog steeds bovenaan – maar treedt sinds 2022 niet meer op. Kijken we naar de meest optredende artiesten vanaf 2021, dan verandert dit beeld enigszins (Tabel 2). De artiesten die deze livelijsj toppen, komen allerm minst overeen met artiesten die het meest gestreamd worden in Nederland (Spiertz, 2024). Dit heeft enerzijds te maken met grote buitenlandse artiesten (zoals Taylor Swift en Billie Eilish) die minder vaak optreden in Nederland maar wél populair zijn. Anderzijds zitten er juist ook veel Nederlandse artiesten in de top10 streamingslijst van Spotify, zoals Ronnie Flex (222 optredens tussen 2012 en 2019), Frenna (42 optredens tussen 2015 en 2024) en Roxy Dekker (24 optredens in 2024).

Lucky Fonz III op Down the Rabbit Hole – foto Max Kneefel

Naam	Aantal optredens
De Dijk	610
André Manuel	589
Ali B	566
Daniel Lohues	491
Guus Meeuwis	480
Miss Montreal	474
Bløf	445
Racoon	443
Acda en de Munnik	429
Di-Rect	425
Tim Knol	419
3JS	397
DeWolff	393
Fresku	384
The Kik	384
New Cool Collective	374
Memphis Maniacs	370
De Jeugd van Tegenwoordig	369
Enge Buren	361
Kensington	358
Spinvis	357
Waylon	348
Joost van Bellen	331
Kraantje Pappie	329
Rowwen Heze	329

Tabel 5.1: 25 meest optredende artiesten 2008-2024

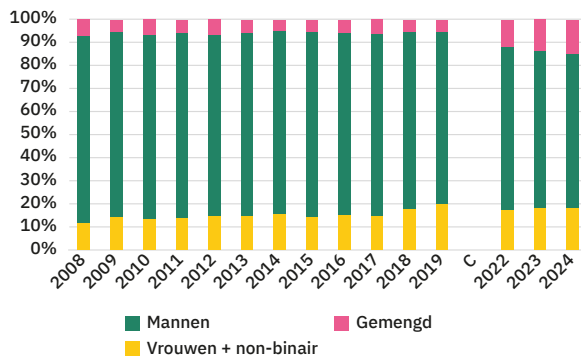
Naam	Aantal optredens
Suzan & Freek	210
3JS	200
Syb van der Ploeg	194
The Dirty Daddies	165
Waylon	164
Danny Vera	163
Stef Bos	158
The Kik	155
Blöf	150
Benny Rodrigues	141
Kraantje Pappie	140
Spinvis	140
Di-rect	137
Snelle	134
Son Mieux	133
Chef'Special	123
Flemming	122
Racoon	121
Alex Roeka	118
La Fuente	118
Tim Knol	117
Kris Kross Amsterdam	117
Miss Montreal	117
Froukje	117
Bizzey	114

Tabel 5.2: 25 meest optredende artiesten vanaf 2021

GENDERONGELIJKHEID IN DE LIVEMUZIEK- SECTOR

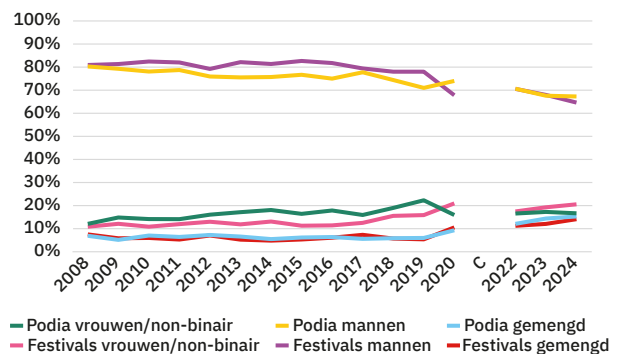
De muzieksector is een mannenwereld en verandert langzaam. Eerder onderzoek van Buma. Stemra (Boeijsma 2025) liet bijvoorbeeld zien dat onder diens leden – dat wil zeggen makers – slechts 16 procent vrouwen zijn (in 2016 was dit nog 13 procent). In de livewereld is dit niet heel anders. Hoewel het aandeel mannelijke artiesten over de jaren afneemt, met name vanaf 2019, zijn mannen nog steeds ruim oververtegenwoordigd. In 2024 was 66,5 procent van de artiesten man, 18,4 procent vrouw of non-binair¹ en 15,1 procent bestond uit een mix van genders (bijv. bands).² Deze verdeling ziet er nog iets anders uit wanneer we meenemen hoe vaak artiesten optreden. Kijken we naar de artiesten die meer dan 51 keer hebben opgetreden in de afgelopen 16 jaar, dan is 73,2 procent van deze groep man, 15,7 procent vrouw of non-binair en 11,1 procent gemengd. De genderbalans is daarmee nog ongelijker bij artiesten die het meest optreden.

Figuur 6.1 Aandeel artiesten naar gender op podia en festivals (2008-2024)

Er zijn ook verschillen te zien tussen podia en festivals in de mate waarin artiesten van verschillende genders worden geboekt, zie figuur 6.2. Waar we in de eerdere editie van de Livemuziek Monitor (2019) concludeerden dat podia over alle jaren meer vrouwen programmeerden dan festivals, is dit na de coronajaren omgedraaid. Vanaf 2022 stijgt het aandeel vrouwen en non-binaire artiesten op festivals boven het aandeel vrouwen en non-binaire artiesten op podia uit. Dit kan te maken hebben met initiatieven zoals

Keychange. Binnen dit wereldwijde netwerk maken muziekorganisaties een belofte om toe te werken naar een 50/50 genderbalans, bijvoorbeeld in programmering, commissies en werknemers (Swartjes, et. al. 2023). In de eerste jaren focuste dit netwerk zich met name op festivals en events, maar het is nu toegankelijk voor een bredere groep muziekorganisaties. Hoewel nog weinig Nederlandse organisaties de belofte van gendergelijkheid hebben gedaan bij Keychange – op het moment van schrijven 11 in totaal – wordt er in de Nederlandse muzieksector ook op andere manieren aan een gelijk spelveld gewerkt. Zo worden er vanuit de sector ook veel bottom-up initiatieven georganiseerd die zich richten op gelijkere genderverhoudingen (Swartjes, 2026).

Figuur 6.2 Aandeel artiesten naar gender per jaar, in podia en op festivals

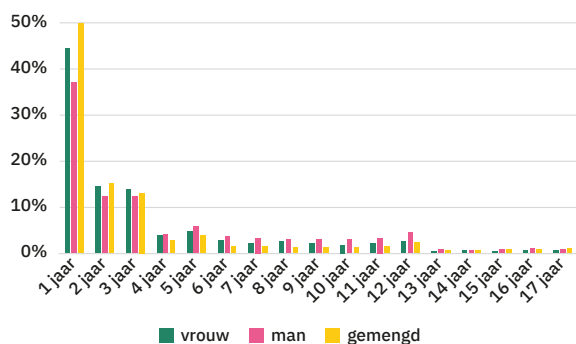
DOORSTROOM NAAR GENDER

Er zijn ook verschillen in het aantal jaren dat artiesten actief zijn ten opzichte van gender (zie figuur 6.3). Hoewel de verschillen per categorie klein lijken – zo is 37% van de mannen minder dan 1 jaar actief als live-artiest tegenover 44% van de vrouwen of non-binaire artiesten – tellen de verschillen van de jaren snel bij elkaar op. Zo is meer dan driekwart van de vrouwen of non-binaire artiesten maximaal 3 jaar actief, tegenover 66 procent van de mannen. Dit aandeel is nog groter voor gendergemengde muziekgroepen: meer dan 80 procent van de gemengde groepen speelt maximaal 3 jaar. Dit kan ook te maken hebben met snellere wisselingen in beginnende

¹ Waar in de vorige editie van de Livemuziek Monitor (2019) alleen nog werd gekeken naar artiesten die man of vrouw waren, is deze categorisering in deze editie breder gemaakt om ook non-binaire artiesten mee te rekenen. Omdat de aantallen artiesten die zich als non-binair identificeren relatief klein zijn – waardoor er moeilijk statistische uitspraken te doen zijn over deze groep – voegen we ze in de analyse bij de groep vrouwen. We voegen ze bij deze groep om twee redenen: 1) we willen de groep niet uitsluiten van analyse vanwege kleine aantallen en 2) zowel non-binaire artiesten als vrouwen worden ondergerepresenteerd in de muziekindustrie. Door beide groepen samen te voegen, kunnen we wel inzicht bieden in uitsluitingsmechanismen.

² Een aslecte steekproef van 100 artiesten in de categorie gemengd laat zien dat 66 procent van de groepen uit voornamelijk mannen bestaat, 19 procent uit een gebalanceerde groep mannen en vrouwen (50/50), 5 procent voornamelijk vrouwen. Van 6 procent van de groepen was de volledige samenstelling niet te achterhalen. Uit een representatieve steekproef onder gemixte artiesten in de vorige editie van de Livemuziek monitor kwam naar boven dat gemixte bands voor gemiddeld 69% uit mannen bestaan.

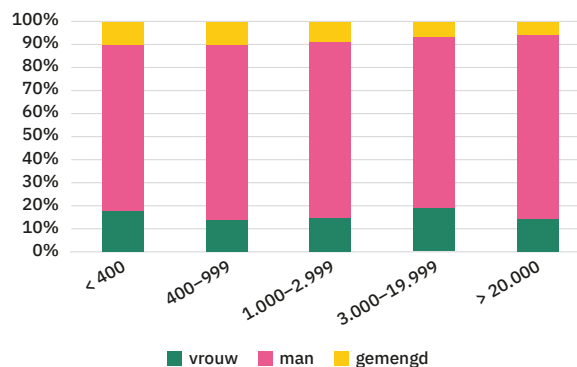
bands. Hoewel een carrière in livemuziek voor maar weinig artiesten makkelijk verloopt, zoals we hieronder ook zullen zien, vallen vrouwen en non-binaire artiesten eerder uit dan mannen. In figuur 6.3 is te zien dat het aandeel mannen dat 4 jaar of langer actief is stevast groter is dan het aandeel vrouwen of non-binaire artiesten of gemengde artiesten.

Figuur 6.3 Aantal jaren actief in de livesector in Nederland, naar gender

GENDER EN ZAALCAPACITEIT

Er zijn nauwelijks verschillen tussen podia en festivals met verschillende capaciteit als het gaat om optredens van mannen, vrouwen/non-binaire en gemengde artiesten. In de grotere zalen en locaties is het aandeel optredens van gemengde artiesten iets kleiner, terwijl het aandeel vrouwelijke of non-binaire artiesten in zalen van 3000-19999 personen iets groter is.

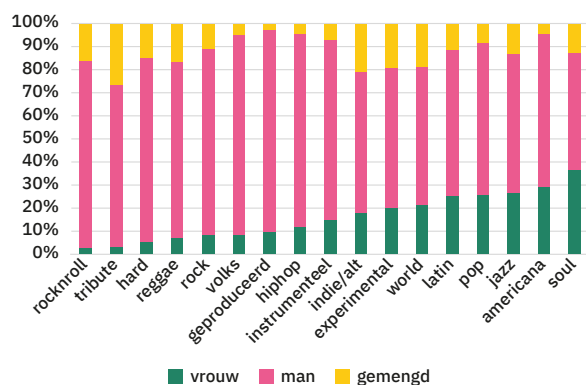
Figuur 6.4 Aandeel optredens door artiesten naar gender en zaalcapaciteit

GENDER EN GENRES

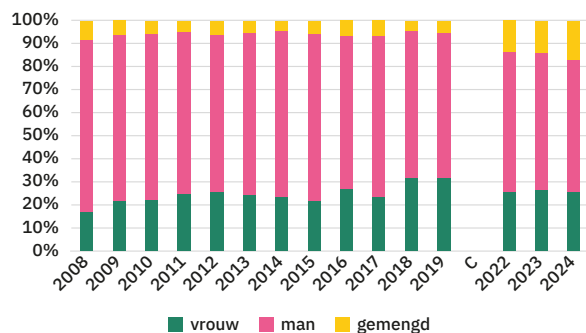
Artiesten in specifieke genres lijken vaak op elkaar: niet alleen in stijl of voorkomen, maar ook wat betreft achtergrondkenmerken als sociale klasse, gender en etniciteit. Dat is extra belangrijk omdat het publiek vaak een spiegel vormt van de artiest op het podium (Schaap 2019). Deze kennis wordt ook ingezet in de praktijk. Zo heeft eerder onderzoek laten zien dat de link tussen achtergrondkenmerken van het publiek en die van een artiest (en genre) wordt ingezet als ‘diversiteitsstrategie’ door programmeurs en festivalorganisatoren (Swartjes 2024).

Om historisch gevormde en sociaal gereproduceerde ideeën over wat voor artiesten er bij bepaalde genres ‘horen’ te doorbreken, is het van belang om inzicht te bieden in de genderbalans per genre. Uiteraard zouden we dit idealiter ook met andere achtergrondkenmerken doen, zoals sociale klasse en etniciteit, maar die gegevens zijn moeilijk of niet te achterhalen. Uit de gegevens van de Livemuziek Monitor blijkt dat de genderbalans sterk verschilt per genre. Over het totaal van artiesten in de dataset is te zien dat het aandeel optredens van ondergerepresenteerde groepen in de muzieksector – vrouwen of non-binaire artiesten – binnen soul, americana en jazz groter is. Waar pop in de vorige editie nog na wereldmuziek en latin te vinden was qua aandelen optredens door vrouwen en non-binaire artiesten, is dit genre nu opgeklommen naar een vierde

plek. Met name de ontwikkeling over de jaren (figuur 6.6) laat zien dat het aandeel vrouwelijke artiesten binnen het genre Pop steeg tot de coronajaren, om daarna iets te dalen maar wel rond een kwart van de artiesten te blijven steken.

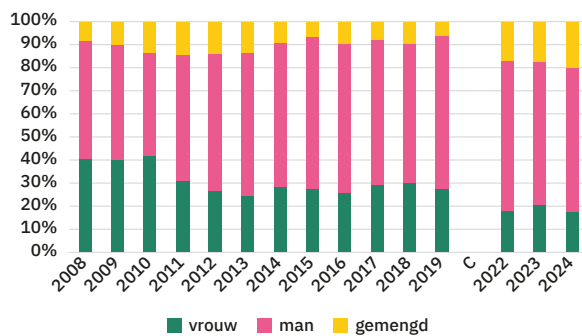
Figuur 6.5 Genderbalans per genre

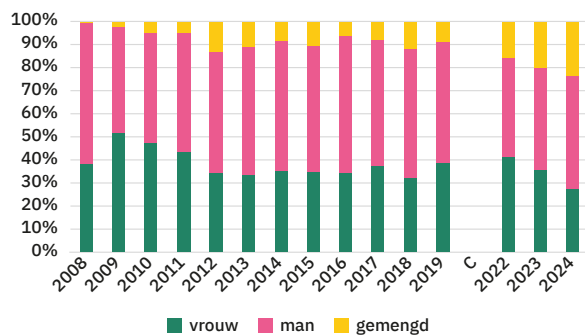
Figuur 6.6 Genderbalans per jaar binnen genre pop 2008-2024

Binnen meerdere genres zijn er ontwikkelingen zichtbaar over de jaren. We laten de ontwikkelingen in genderbalans over de jaren niet voor alle genres zien, maar alleen de genres waarbij de genderbalans groter is (zoals soul en americana), waarbij ontwikkelingen opvallend zijn en/of waarbij de aantallen per jaar groot genoeg zijn om betrouwbare uitspraken te doen. Hoewel Jazz en Pop over het algemeen wat meer naar een 50/50 balans toewerken, waren de verhoudingen voor jazz in 2008 minder scheef dan in 2024. Bij

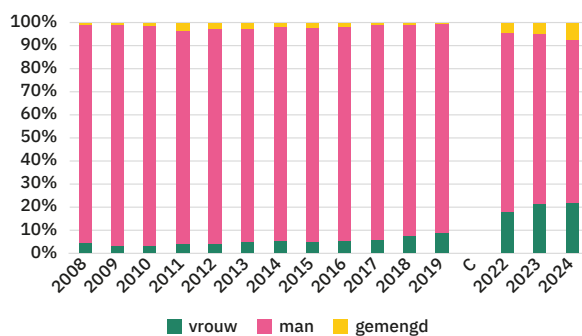
americana zijn er weinig verschillen in optredens van artiesten van verschillende genders over de jaren. Binnen de geproduceerde muziek neemt het aandeel optredens door vrouwelijke artiesten sinds na de coronajaren duidelijk toe. De afgelopen jaren is er vanuit verschillende initiatieven veel aandacht geweest voor genderongelijkheid in de geproduceerde muziek, denk aan *The Fem Dem* en *Plakboys*. Waar the Fem Dem zich focust op het organiseren van events en het aanmoedigen van meer vrouwelijke DJ's op line-ups in het oosten van Nederland, is Plakboys een DJ-collectief dat zich als missie heeft gesteld om de zichtbaarheid van vrouwen en non-binaire artiesten in het bredere creatieve veld te vergroten.

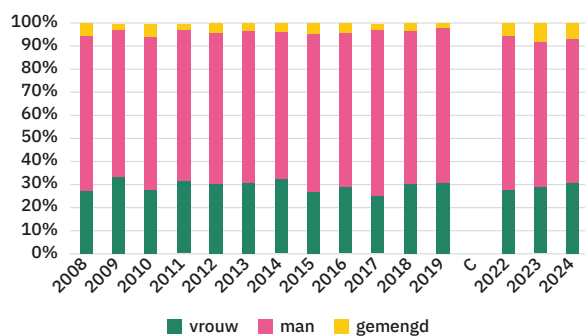
Figuur 6.7 Genderbalans per jaar voor het genre jazz (inclusief swing, bigband, brass)

Figuur 6.9 Genderbalans per jaar voor het genre soul (inclusief funk, disco)

Figuur 6.8 Genderbalans per jaar voor het genre geproduceerde muziek (dance, dj's, producers)

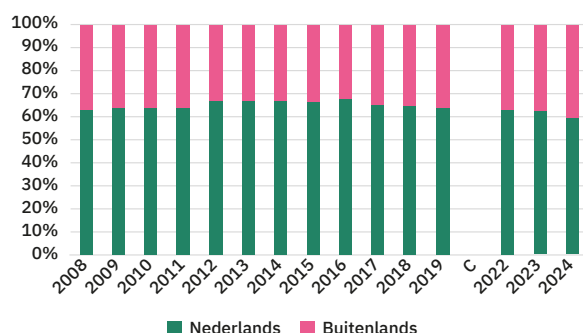

Figuur 6.10 Genderbalans per jaar voor het genre Americana (incl. singer-songwriter, folk, country)

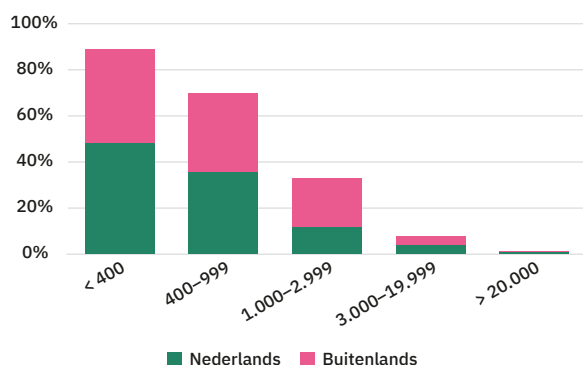

DE HERKOMST VAN LIVE-ARTIESTEN

Bij zo'n 60 procent van de popoptredens in Nederland staan er Nederlandse artiesten op het podium in 2024. Hierin is een lichte daling zichtbaar: waar in vorige jaren het aandeel optredens van Nederlandse artiesten steevast boven de 60 procent uitkwam, daalt dit in 2024 tot net onder de 60 procent. In de vorige editie van de Livemuziek Monitor (2019) werd de indruk dat met name in de jaren net voor de pandemie de populariteit van Nederlandse artiesten is toegenomen benoemd. Dit zagen we toen niet terug in de data en in 2024 neemt het aandeel optredens van Nederlandse artiesten dus zelfs enigszins af. Een uitgebreidere analyse van de groep artiesten die (zeer) regelmatig optreedt, laat zien dat dit bijna altijd Nederlandse artiesten zijn. Van de 100 meest optredende artiesten, komen er 9 uit het buitenland.

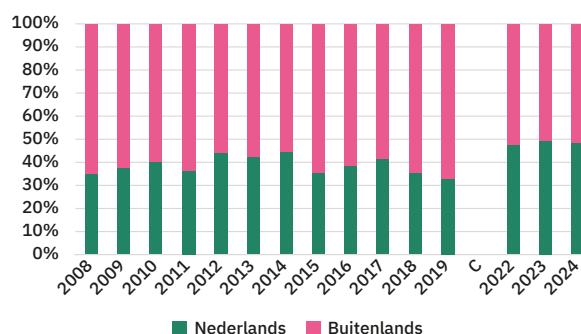

Figuur 7.1 Aandeel optredens van Nederlands en buitenlandse artiesten per jaar

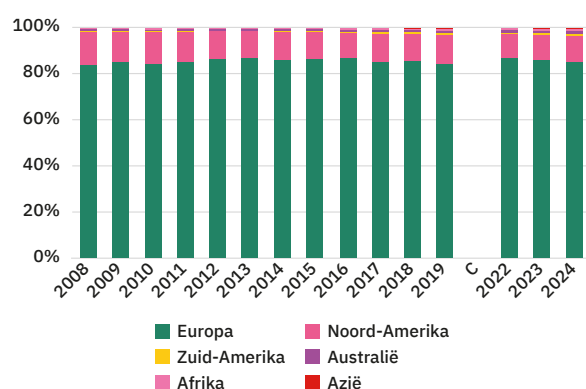
Figuur 7.2 Aandeel Nederlandse en buitenlandse artiesten naar capaciteit podium

Het aandeel optredens van Nederlandse artiesten is met name groot op de kleinere podia. 60 procent van de optredens op podia met een capaciteit van 400 of minder wordt gegeven door Nederlandse artiesten. Bij de midden-categorie is dit omgedraaid: daar wordt zo'n 60 procent van de optredens gegeven door buitenlandse artiesten. Er zijn nauwelijks verschillen over de jaren in het aandeel optredens van Nederlandse en buitenlands artiesten tussen podia. Wel vallen ontwikkelingen in het aandeel optredens van Nederlandse en buitenlandse artiesten in de midden-categorie van podia en festivals op: na de coronajaren is het aandeel Nederlandse artiesten op deze podia groter dan voor de coronajaren. In 2024 was 49 procent van de optredens op deze locatiegrootte van een Nederlandse artiest.

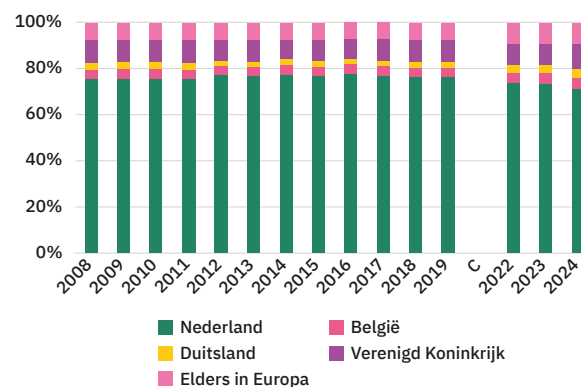
Figuur 7.3 Aandeel Nederlandse en buitenlandse artiesten per jaar voor podia met capaciteit tussen 1.000 en 4.000

Artiesten uit Europa zijn goed voor ongeveer 85 procent van alle optredens in 2024. In deze verhoudingen zitten geen grote verschillen tussen de jaren. Hoewel het aandeel optredens van artiesten uit Noord-Amerika iets lager is in 2022 (10,1 procent) dan in 2019 (12,3 procent), is dit in 2024 weer rond hetzelfde niveau als in 2019.

Figuur 7.4 Aandeel continent van herkomst artiesten per jaar

Van de optredens van artiesten uit Europa, wordt het grootste aandeel optredens gedaan door Nederlandse artiesten. Na Nederlandse artiesten zijn achtereenvolgens het Verenigd Koninkrijk, België en Duitsland populaire herkomstlanden. Hierin zijn nauwelijks veranderingen geweest over de jaren. Alleen in 2024 is het aandeel van optredens van artiesten uit het Verenigd Koninkrijk iets hoger dan in voorgaande jaren en ook het aandeel optredens van Duitse artiesten lijkt geleidelijk toe te nemen na corona.

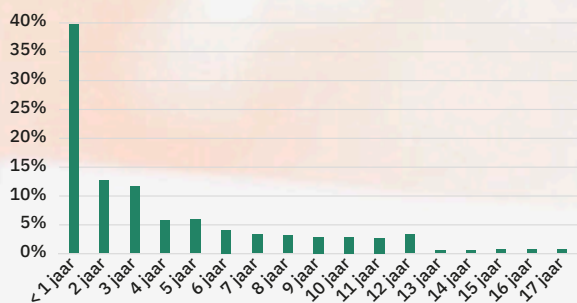

Figuur 7.5 Herkomst artiesten vanuit Europa in procent per jaar

DOORSTROOM OF UITSTROOM?

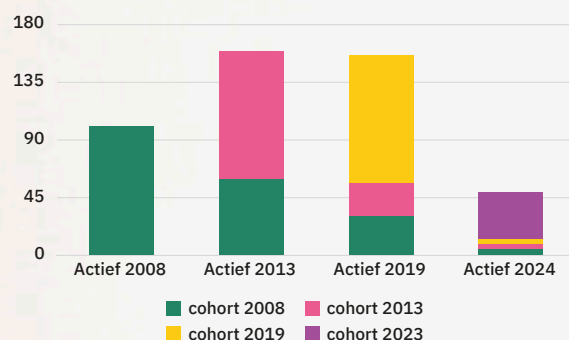
De muziekindustrie staat erom bekend dat weinig artiesten een supersterrenstatus behalen. Ook uit onze cijfers blijkt dat er slechts kleine aantallen artiesten zijn die het vaakst optreden. Door middel van cijfers uit de Livemuziek Monitor kunnen we ook zien hoelang artiesten actief zijn in de livemuziekindustrie en de mate waarin ze doorstromen van de kleinste naar de grootste zalen. Veertig procent van de artiesten was in de afgelopen 16 jaar – de coronajaren niet meegerekend – minder dan 1 jaar actief als live artiest, dat wil zeggen, 17.923 van de artiesten. 13 procent van de artiesten is minder dan twee jaar actief, 12 procent minder dan drie jaar. Daarna zijn steeds minder artiesten actief. Slechts 0,6 procent van de artiesten was de gehele periode van 2008 tot en met 2024 actief. De live popsector kan dan ook worden gekenmerkt door continue vernieuwing, waarbij eerder te spreken is van uitstroom dan doorstroom.

Figuur 8.1 Aandeel artiesten dat een specifiek aantal jaren (horizontale as) actief is in de liversector

De uitstroom kunnen we nog iets beter begrijpen als we kijken naar de verschillende cohorten van artiesten. In 2008 waren er bijvoorbeeld 5.857 artiesten actief – van diezelfde groep was er in 2013 nog zo'n 60 procent actief, in 2019 nog 30 procent en in 2024

nog maar 4,6 procent. Van alle artiesten die in 2008 actief waren, is 4,6 procent dat in 2024 nog steeds. Over de afgelopen 16 jaar lijkt het aantal artiesten dat langer actief is steeds kleiner te worden. Waar in 2019 nog ongeveer 30 procent van de artiesten die in 2008 actief waren nog actief is, is het aandeel artiesten dat in 2013 actief was in 2024 nog 3,7 procent. Zoals we eerder zagen namen de aantallen nieuwe artiesten over de jaren ook af tot en met 2019: de cohorten met nieuwe artiesten werden dus ook steeds kleiner. Met name het cohort dat in 2019 is gestart maakte een drastische uitstroom door: in 2024 was nog maar 4,7 procent van dit cohort actief in de livemuzieksector.

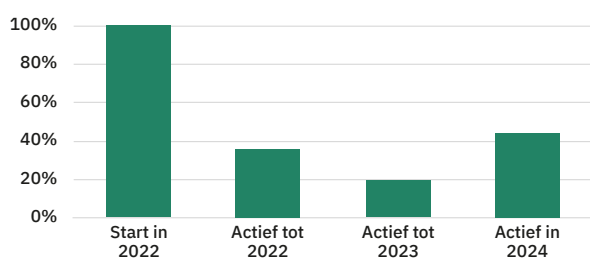

Figuur 8.2 Doorstroom in percentage van drie verschillende cohorten artiesten (cohort 2008 = 100%)

Eerder zagen we dat er in 2022 een groot aantal nieuwe liveartiesten bijkwam – na de coronajaren. Hoe gaat het met artiesten die in dat jaar voor het eerst live hebben opgetreden? In figuur 8.3 is te zien dat 36 procent van de artiesten die in 2022 begonnen datzelfde jaar ook weer uitstroonden. Ongeveer 20 procent van de artiesten trad in 2023 nog op maar keerde in 2024 niet terug. 45 procent van de artiesten die in 2022 zijn begonnen, trad in 2024 nog op. Vooralsnog lijkt dit vergelijkbaar met het cohort artiesten van 2008 – volgende edities zullen moeten uitwijzen of de uitstroom van artiesten inderdaad weer teruggelopen is.

Baby Lasagna in Huize Maas op ESNS – foto Ben Houdijk

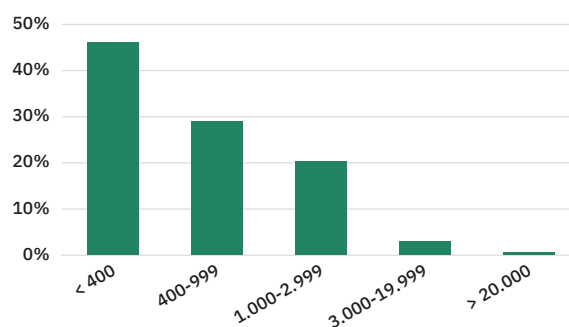
Figuur 8.3 Doorstroom naar volgende jaren van artiesten die in 2022 voor het eerst opgetreden hebben

VAN ZERO NAAR ZIGGO

Veel artiesten die beginnen in de kleinste zalen zullen ervan dromen om ooit op een groter podium te staan. Hoe groot is de kans om door te breken van de kleinste podia in Nederland tot de grootste zalen?

In totaal speelden in de periode van 16 jaar 11.679 artiesten op de kleinste podia. Van de artiesten die tussen 2008 en 2024 in de kleinste zalen zijn begonnen, blijft 46 procent in de kleinste zalen spelen. De helft van de artiesten stroomt door naar iets grotere of middelgrote zalen. De kleinste aandelen van artiesten die in de kleinste zalen begonnen staan in de periode van 2008 tot 2024 in een zaal of op een festival met een capaciteit van meer dan 3000 bezoekers. Deze aandelen veranderen nauwelijks als we festivals niet meerekenen. De kans op doorstroom van een kleine zaal naar het allergrootste podium is daar-

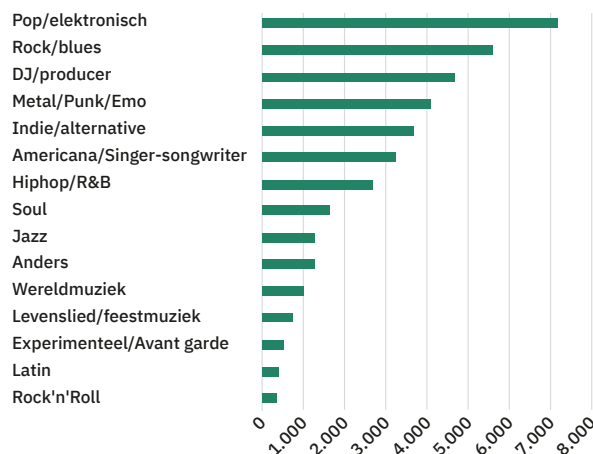
mee zeer klein, zoals ook al uit de vorige editie van de Livemuziek Monitor bleek.

Figuur 8.4 Grootste capaciteit podia waar artiesten optreden die begonnen zijn in een podium met capaciteit tot 400 (in percentage van het aantal artiesten)

VERANDERENDE VOORKEUREN - GENRES

Van alle artiesten die tussen 2008 en 2024 hebben opgetreden is geregistreerd tot welk genre – of welke genres – de muziek van deze artiest behoort. Aangezien genretoewijzing in zekere mate subjectief kan zijn, is primair gekeken naar hoe de artiest zelf de eigen muziek omschrijft. Wanneer die informatie niet bekend was, is gekeken naar de genreomschrijving die gebruikt is door het podium of festival dat deze artiest geprogrammeerd heeft. Voor iedere artiest zijn tot maximaal drie genres opgenomen. Dat leidde tot een lijst van enkele honderden (sub)genres. Deze zijn geclusterd tot 81 genre groepen. Deze zijn vervolgens teruggebracht tot 16 hoofdgroepen. Een toelichting op deze hoofdgroepen en de daarin vallende genres is te vinden op www.poplive.nl/monitor. Een van deze hoofdgroepen bevat alle tribute- en coverartiesten. Aangezien dit niet zozeer een inhoudelijk genre betreft, komt de analyse van artiesten die muziek van andere artiesten spelen apart aan bod in dit hoofdstuk. In figuur 9.1 en 9.2 zijn de vijftien genres gesorteerd van het meest voorkomende genre in 2024 (pop/elektronisch) tot het minst voorkomende (rock'n'roll). Figuur 9.1 toont het aantal optredens in 2024 waarbij het betreffende genre geregistreerd is. Naast de verschillende genre groepen binnen de popmuziek is jazz als een apart genre opgenomen omdat er binnen de popmuziek veel cross-overs tussen pop en jazz geprogrammeerd worden. Dat geldt ook voor klassieke muziek, maar in mindere mate, vandaar dat klassiek is opgenomen in de categorie overig, net als o.a. instrumentale muziek, vocale muziek (koren), religieuze muziek (behalve gospel) en muziektheater. Binnen deze categorie valt ook het genre neoklassieke muziek. Dit genre werd in 2008 nog niet geregistreerd maar wordt in recentere jaren in toenemende mate geprogrammeerd door poppodia en -festivals.

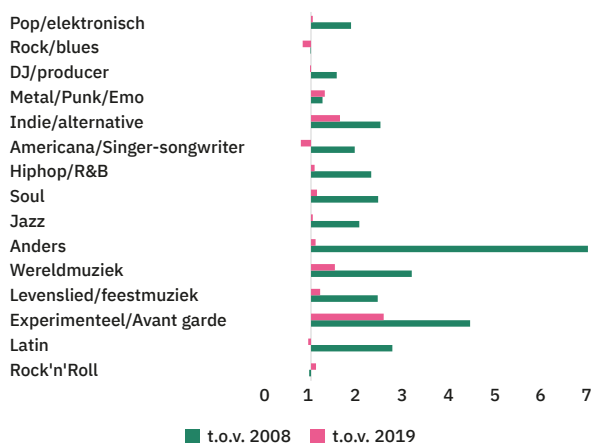

Figuur 9.1 Aantal optredens per genre in 2024

Figuur 9.2 laat zien hoe de genre groepen zich ontwikkeld hebben, waarbij het aanbod in 2024 vergeleken is met zowel 2008 (het eerste jaar van de meting) als 2019 (het laatste jaar voor de pandemie). De genre groep overig is in 2024 zeven keer vaker geprogrammeerd dan in 2008 en daarmee relatief het snelst gegroeide genre. Dit wordt met name verklaard door de hiervoor genoemde groeiende populariteit van neoklassieke muziek, maar ook het aanbod van klassieke gezelschappen en instrumentale muziek binnen een popsetting is toegenomen.

Night Tapes op ESNS – foto Niels Knelis

Figuur 9.2 Ontwikkeling van het jaarlijks aantal optredens per genre t.o.v. 2019 en 2008 (2024 = 1)

Het genre experimenteel, avant-garde is in 2024 een van de kleinere genregroepen met 557 optredens (zie figuur 9.1) maar dat aantal is wel viereneenhalf keer groter dan in 2008, waarmee het na 'overig' de groep met de grootste relatieve toename is. In vergelijking met 2019 is dit zelfs het genre dat het hardst gegroeid is. In de jaren na Covid was het aanbod aan artiesten die experimentele en/of avant-gardemuziek spelen tweeëneenhalf keer zo groot als ervoor. Wellicht hebben de twee jaar van lockdowns geleid tot meer behoefte aan en ruimte tot experiment bij artiesten. Ook de genres wereldmuziek en indie/alternative zijn flink gegroeid, zowel ten opzichte van 2008 als 2019. Bij het genre latin valt op dat de groei tussen 2008 en 2024 behoorlijk was, maar dat die groei volledig heeft plaatsgevonden vóór 2020; in 2024 was het aanbod binnen dat genre kleiner dan in 2019. Naast latin zijn er twee andere genregroepen waarvan het aanbod na de pandemie kleiner was dan ervoor: rock/blues en

Americana (singer-songwriters, folk, country, bluegrass enz.). Het enige genre dat ten opzichte van 2008 minder op de podia te zien was in 2024 is rock'n'roll.

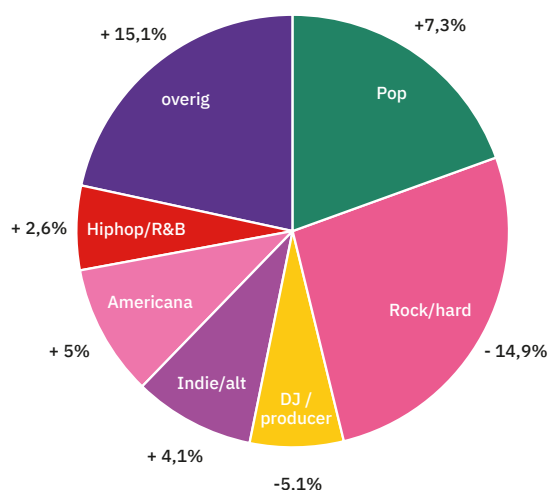
Als gekeken wordt naar de recente ontwikkeling (2024 ten opzichte van 2019) van de 81 specifiekere genres, vallen een aantal dingen op: ten eerste is er sprake van een revival van de hardere genres. Terwijl de populariteit van metal en (hard-core) punk tot 2019 terugliep, zijn deze genres in de jaren na de pandemie weer significant vaker geprogrammeerd. Datzelfde geldt voor de emo- en gothicstijlen. Ten tweede is het aantal optredens binnen het genre countrymuziek in de jaren na de pandemie structureel lager dan in de vijf jaar voor de pandemie. Hoewel er in de media de afgelopen jaren wel werd gesproken over een revival van countrymuziek, blijkt dat niet uit de cijfers tot eind 2024. Andere genres die een opvallende groei kenden na Covid zijn disco, R&B, spoken word, gospel, chanson, schlager en vocale optredens (met name koren). Opvallende dalers zijn bluegrass, balkanmuziek en ska.

ANDER AANBOD, ANDERE GENRES?

Zijn er significante verschillen tussen podia en festivals wat betreft de genres die er geprogrammeerd worden? Zijn er typische festivalgenres? Om deze vragen te beantwoorden is gekeken naar de programmering van zowel podia als festivals over de totale onderzoeksperiode. Op de festivals heeft een duidelijke verschuiving plaatsgevonden: in 2008 bestond de helft van het muziekprogramma op festivals uit (hardere) gitaarmuziek (rock, hardrock, punk,

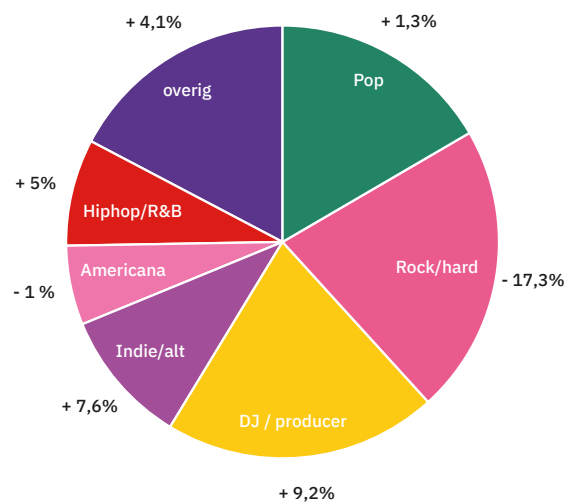
metal, hardcore), is 2024 was dat minder dan een derde (32%). Het aandeel geproduceerde muziek (dj, producer) op de popfestivals was in 2024 bijna net zo hoog (30%). Naast dance zijn ook hiphop, indie/alternative en experimentele muziek prominenter aanwezig op festivals dan voorheen.

Figuur 9.3 Aandeel genres in programmering podia, 2024 (ontwikkeling ten opzichte van 2008 in procenten)

Ook binnen de podia wordt significant minder rock, metal en punk geprogrammeerd dan voorheen (van 56% naar 41% van het totale aanbod). Ook het aandeel van dance is hier afgenomen sinds 2008. Tegelijkertijd is het aanbod aan pop/elektronisch, Americana, overige genres (bijv. (neo)klassiek), indie/alternative, wereldmuziek en soul op de podia gestegen. In algemene zin kan gesteld worden dat het programma binnen de podia en op de festivals diverser is geworden, wat betreft genres. Waar

voorheen de (hardere) gitaarmuziek de overhand had, wordt tegenwoordig een veel breder palet aan stijlen geprogrammeerd. De verhouding van de verschillende genres binnen het totaalaanbod is bij de festivals een stuk gelijkmatiger dan bij de podia. Anders gezegd: op de festivals worden alle verschillende genres in min of meer gelijke mate geprogrammeerd in vergelijking met de podia, waar een aantal genres sterk oververtegenwoordigd is. Hiermee zijn de festivals dus diverser in de genreprogrammering dan de podia.

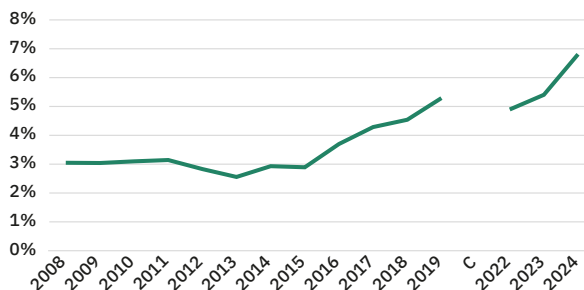

Figuur 9.4 Aandeel genres in programmering festivals, 2024 (ontwikkeling ten opzichte van 2008 in procenten)

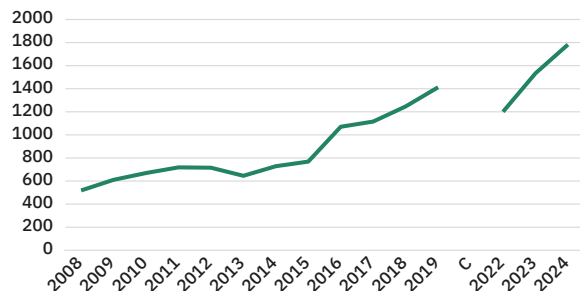
HET TRIBUTE TIJDPERK

Optredens van artiesten die het werk van andere artiesten spelen, zijn sterk in populariteit toegenomen in Nederland. Deze categorie bestaat uit tribute-artiesten en coverartiesten. Eerstgenoemde zijn artiesten wiens optreden volledig gewijd is aan één specifieke artiest (of in sommige gevallen één specifiek thema). Coverartiesten spelen tijdens een optreden het werk van verschillende artiesten. Binnen deze categorie is nog een derde type optredens opgenomen: hologram concerten, waarbij geen artiest op het podium staat maar een hologram van een overleden of niet-bestaande artiest. Hoewel dit soort optredens veel media-aandacht genereren, zoals het concert van het hologram Hatsune Miku in Afas Live in 2024, is het aantal optredens binnen deze groep zeer klein in Nederland. Tot en met 2024 hebben er slechts enkele hologramoptredens plaatsgevonden in ons land, waardoor deze groep geen significante invloed uitoefent op de categorie tribute/cover.

In 2024 waren er bijna 1800 optredens van tribute- en coverartiesten in Nederland, daarmee goed voor bijna 7% van het volledige aanbod. Dit aandeel groeit sinds 2013, toen het zo'n 2,5% van het totale aanbod betrof. Ook na de pandemie heeft die groei doorgezet. Ondanks dat het aantal tribute-optredens in 2022 nog achterbleef bij het aantal uit 2019, is het in de twee jaar erna weer gaan groeien, met in 2024 de grootste toename sinds het begin van de meting in 2008.

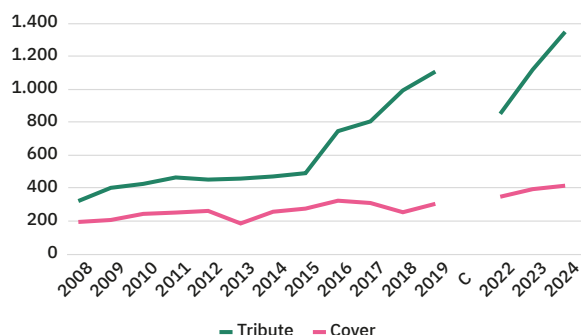

Figuur 10.1 Aandeel van tribute/cover in het totaalaanbod aan livemuziek per jaar

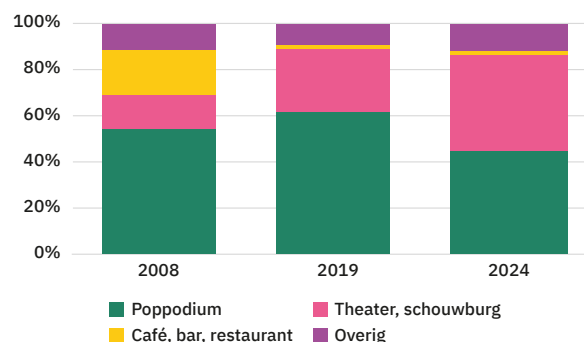
Figuur 10.2 Ontwikkeling aantal tribute/cover optredens per jaar

De groei binnen deze categorie is grotendeels te verklaren door de groep van tribute-aanbod. Figuur 10.3 laat zien dat het aantal optredens van coverbands binnen het popsysteem verdubbeld is van 200 naar 400 per jaar; het aantal tribute-optredens is meer dan verviervoudigd. De toegenomen populariteit van het eerbetoon aan het werk van andere artiesten komt doordat een steeds groter deel van de eerste en tweede generatie popartiesten (uit de jaren '50 – '70) inmiddels overleden is, terwijl het publiek – veelal ouderen maar ook een toenemende groep vanuit jongere generaties – de muziek van die artiesten nog wel live wil ervaren. Ook de toegenomen aandacht voor tribute-artiesten in de media (zoals het tv-programma *The Tribute: Battle of the Bands*) zal bijgedragen hebben aan de populariteit. Op basis van deze cijfers en ontwikkelingen kan gesteld worden dat binnen de popmuziek het tribute tijdperk aangebroken is. En gezien het feit dat ons de komende jaren nog meer popiconen uit het verleden zullen ontvallen, is het te verwachten dat de behoefte aan tribute-artiesten alleen maar groter zal worden.

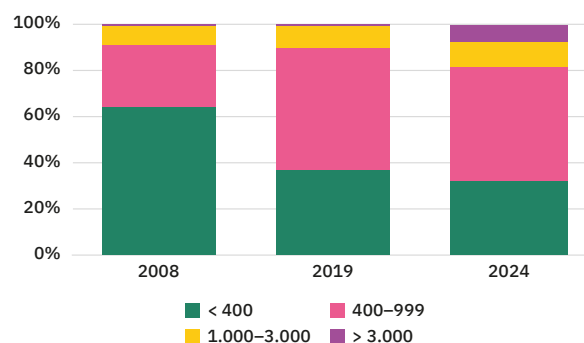

Figuur 10.3 Ontwikkeling van het jaarlijks aantal optredens van tributeartiesten en coverartiesten

De pop-tribute is niet alleen populairder geworden, maar heeft zich sinds 2008 ook ontwikkeld van informeel en kleinschalig naar minder informele en grotere zalen. In 2008 vond zo'n twee derde van alle tribute- en covermuziek plaats in zalen met een capaciteit van minder dan 400, in veel gevallen in bars/cafés. In 2019 vond meer dan de helft plaats in zalen met een capaciteit van tussen de 400 en 1000 bezoekers, voornamelijk de poppodia. In 2024 was het tribute-aanbod zelfs doorgedrongen tot de allergrootste zalen (>3000), hoewel dat overwegend in constructies was waarbij meerdere tribute-artiesten tegelijkertijd optraden. Daarnaast lukt het sommige groepen, zoals The Analogues (Beatles tribute), om meerdere malen de Ziggo Dome te vullen. Verder valt op dat een steeds groter deel van de tribute-artiesten geprogrammeerd wordt in theaters. In 2024 had dat type podium een aandeel dat bijna net zo groot was als dat van de poppodia.

Figuur 10.4 Aandeel van type podium waar tribute- en coverartiesten geprogrammeerd worden in 2008, 2019 en 2024

Figuur 10.5 Aandeel van capaciteit podium waar tribute- en coverartiesten geprogrammeerd worden in 2008, 2019 en 2024

ESTROCK

DEEL 3

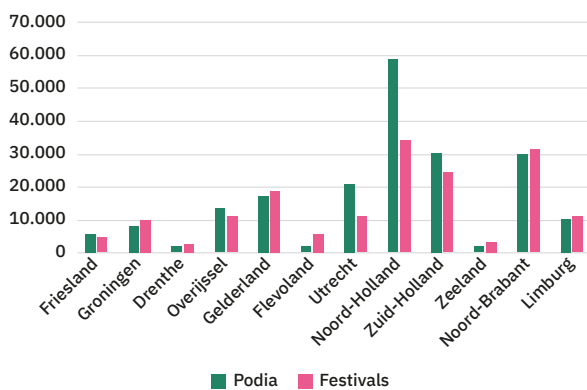
—

LIVEMUZIEK IN STAD EN PROVINCIE

DE GEOGRAFIE VAN LIVE-MUZIEK: PROVINCIES EN STEDEN

Het programmeren van live popmuziek is – in vergelijking met het programmeren van klassieke muziek of theater – relatief laagdrempelig en daarom kent het aanbod van popoptredens een fijnmazige structuur; er zijn enorm veel plekken waar livemuziek geprogrammeerd wordt en op veel van die plekken wordt hooguit incidenteel geprogrammeerd. In hoofdstuk 1 werd al duidelijk dat er in 2024 op meer dan 600 plekken concerten werden geprogrammeerd en op nagenoeg evenveel plekken festivals. Dat is wel een stuk minder dan voorheen: in 2016 waren er zo'n 900 speelplekken en grofweg 1150 festivals. Over alle jaren is Noord-Holland de provincie met het meeste live-aanbod: voor zowel het aantal optredens op podia als op festivals staat deze provincie op nummer 1. Met name optredens op podia vinden veel in deze provincie plaats. Optredens op festivals vinden ook veel plaats in Noord-Brabant en Zuid-Holland.

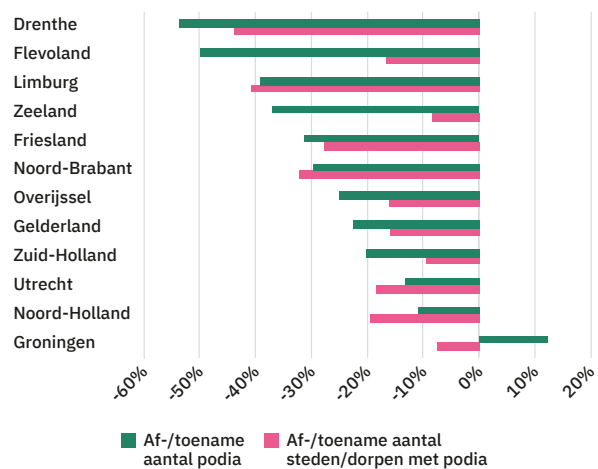

Figuur 11.1 Aantal optredens in podia en op festivals per provincie (totaal 2008-2024)

Figuur 11.2 geeft inzicht in hoe de terugloop van concertplekken er per provincie uit ziet. De terugloop van het aantal speelplekken is het grootst in Drenthe, Flevoland en Limburg, waar in meer dan 40% van de concertlocaties van 2019 niet geprogrammeerd is in 2024. In Zeeland, Friesland en Noord-Brabant was die afname meer dan 30%. In de overige provincies nam het aantal tot 25% af. De provincie Groningen is de uitzondering, daar nam het aantal locaties met live-

muziek toe met 12%. Het aantal dorpen/steden waar jaarlijks minimaal één popoptreden is, was in 2024 in alle provincies lager dan in 2019. De terugloop was het grootst in Drenthe, Limburg, Noord-Brabant en Friesland.

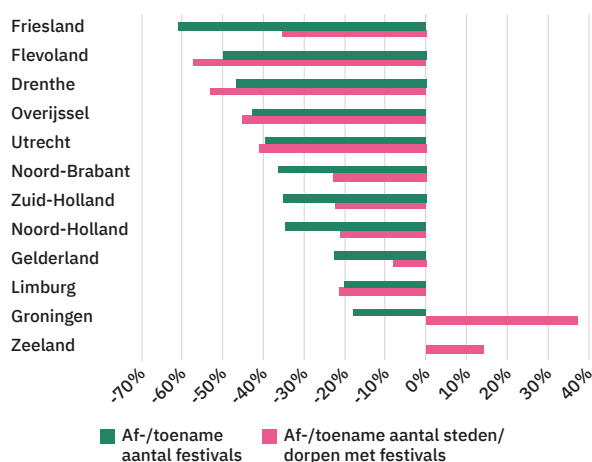
De ontwikkeling van het aantal festivals en het aantal dorpen/steden per provincie waar festivals plaatsvinden, laat eenzelfde beeld zien. Het aantal festivals per provincie lag in 2024 overall lager dan in 2019, met uitzondering van Zeeland, waar in beide jaren evenveel festivals waren. Het aantal dorpen en steden waar festivals plaatsvonden daalde het hardst in Flevoland, Drenthe, Overijssel en Utrecht. In Groningen en Zeeland waren er in 2024 (iets) meer dorpen en steden met festivals dan net voor de pandemie.

Figuur 11.2 Ontwikkelingen van het aantal podia en het aantal dorpen/steden met podia per provincie in 2024 t.o.v. 2019

Asgeir in Paradiso – foto Lotte Schrander

Figuur 11.3 Ontwikkelingen van het aantal festivals en het aantal dorpen/steden met festivals per provincie in 2024 t.o.v. 2019

Van alle provincies waren er in Drenthe de minste (via openbare kanalen aangekondigde) popoptredens op podia in 2024: 121, wat neerkomt op gemiddeld één optreden per drie dagen. Dat betekent ook dat er in 2024 in Paradiso (Amsterdam) in twee maanden tijd meer popoptredens waren dan in Drenthe in het gehele jaar. Dit aantal is niet alleen lager dan in 2008 en 2019 maar ook flink lager dan je op basis van het aantal inwoners van Drenthe zou mogen verwachten. Ook in Zuid-Holland, Flevoland en Gelderland waren er in 2024 aanzienlijk minder optredens dan je op basis van het aantal inwoners van die

provincies zou verwachten, uitgaande van een evenredige verdeling van de optredens over het land. Voor Gelderland en Flevoland geldt overigens wel dat het totaal aantal concerten in 2024 hoger was dan in 2008 en 2019. Naast Drenthe geldt ook voor Zuid-Holland en Noord-Brabant dat het absolute aantal concerten in 2024 lager was dan in 2019, in alle andere provincies was een toename ten opzichte van het laatste jaar voor corona. In Noord-Holland, Utrecht en – in mindere mate – Groningen was sprake van een ruime oververtegenwoordiging van concerten ten opzichte van het aantal inwoners van die provincies. In het geval van Noord-Holland speelt mee dat daar het grootste deel van de +3000 zalen van Nederland is (zoals Afas Live, Ziggo Dome, Johan Cruijff Arena) maar ook zonder die grote zalen telt de provincie meer concerten dan op basis van het inwoneraantal verwacht zou kunnen worden. Voor de provincie Groningen zou kunnen gelden dat de centrumfunctie die de stad Groningen heeft, ook geldt voor de provincie Drenthe. Oftewel, het is goed mogelijk dat relatief veel inwoners van Drenthe concerten bezoeken in (de stad) Groningen, daarmee de ondervertegenwoordiging van Drenthe en de oververtegenwoordiging van Groningen verklarend.

Figuur 11.4 Aantal popconcerten per provincie in 2024 (vergeleken met 2008 en 2019 en met de verwachting op basis van het aandeel van de provincie in de Nederlandse bevolking)

POPULAIRE GENRES PER PROVINCIE

In iedere provincie zijn bepaalde genres net iets populairder dan in de rest van Nederland. In figuur 11.5 zijn die oververtegenwoordigde genres per provincie te zien, gebaseerd op de cijfers van 2024. Wat hierbij opvalt is dat in de Randstad meer progressieve genres populair zijn (dance, experimenteel, indie, hip-hop) en dat in de rest van Nederland de meer traditionele genres populair zijn (americana, metal, levenslied,

tribute). Dit beeld is overigens globaal niet erg veranderd sinds de vorige meting in 2019.

In figuur 11.6 is te zien welke genres de afgelopen jaren relatief gegroeid zijn in verschillende delen van het land ten opzichte van de jaren voor de coronapandemie. Deze kaart biedt een wat diverser beeld, waarbij vooral indie/alternative, levenslied, punk en tribute in verschillende regio's aan populariteit gewonnen hebben.

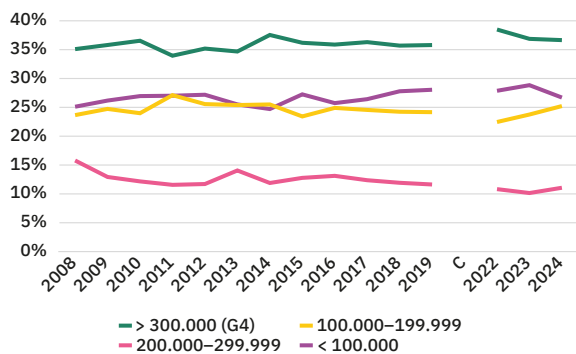
Figuur 11.5 (links) Overgerepresenteerde genres per provincie in 2024

Figuur 11.6 (rechts) Relatief hardst gegroeide genres per provincie (2024 ten opzichte van 2019)

STEDEN EN DORPEN

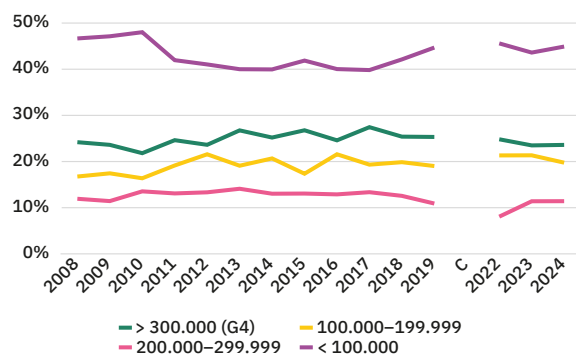
Ook binnen provincies zijn er sterke verschillen in de grootte van de gemeente waar optredens plaatsvinden. Zoals te zien in figuur 11.7 vond over de jaren het grootste aandeel optredens op podia plaats in de grootste gemeentes. Het is

echter niet zo dat optredens met name plaatsvinden in de grootste gemeenten. Sterker nog, sinds 2014 staan juist de kleinste gemeenten (minder dan 100.000 inwoners) op de tweede plek qua aandelen optredens op podia.

Figuur 11.7 Aandeel podiumoptredens per grootte gemeente per jaar

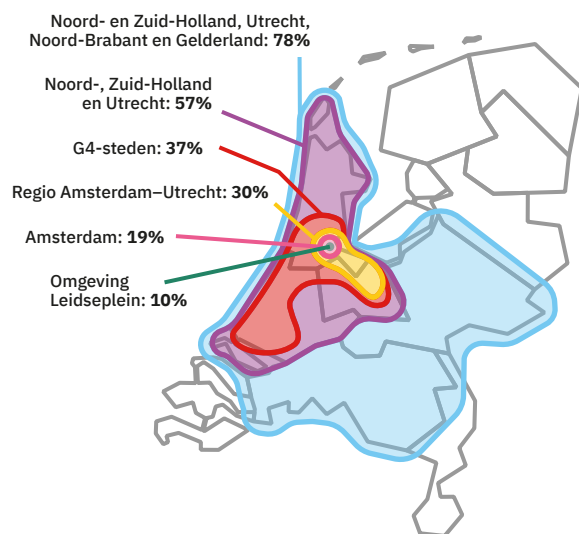
Voor festivals ziet dit gegeven er nog iets anders uit. Hier zijn kleine gemeentes bij uitstek de plek waar het grootste aandeel optredens op festivals plaatsvinden over de jaren.

Figuur 11.8 Aandeel festivaloptredens per grootte gemeente per jaar

De kern van het Nederlandse podiumaanbod ligt in de omgeving van het Leidseplein in Amsterdam (zie figuur 11.9): Paradiso en de Melkweg zijn samen goed voor 10% van alle popconcerten in 2024, iets minder dan gemiddeld in de periode 2008-2019 (11%). Heel Amsterdam is goed voor 19% van alle optredens en de vier grote steden bij elkaar organiseerden 37% van alle concerten in 2024, waarmee de G4 (grootste vier steden) in 2024 een groter aandeel had dan in de periode voor Covid (35%). 57% van alle concerten vond plaats in de drie Randstadprovincies en in combinatie met Noord-Brabant en Gelderland

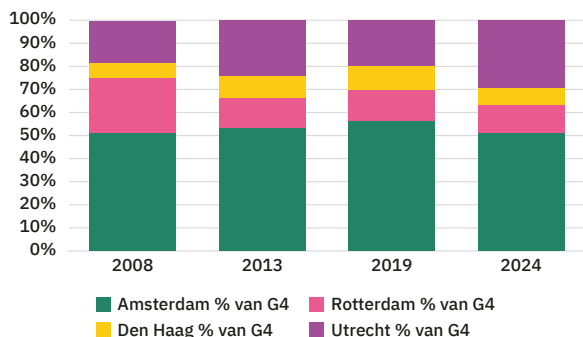
was er een aandeel van 78%. Dit betekent dat bijna vier op de vijf concerten geconcentreerd waren in vijf provincies. In deze vijf provincies woont zo'n 72% van de Nederlandse bevolking.

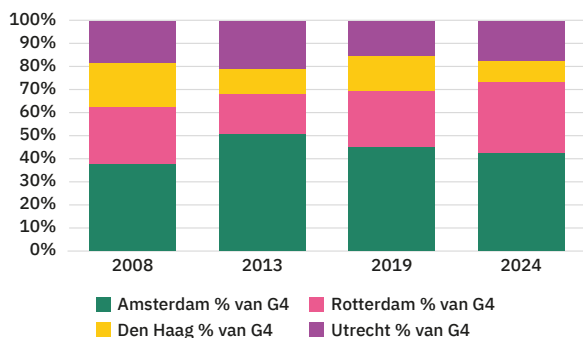
Figuur 11.9 Mate van geografische concentratie van livemuziek in Nederland

2024	2008-2019	Stad	Aantal / 10.000	2008-2019	2024	2008-2019	Stad	aantal / 10.000	2008-2019	In
1	3	Utrecht	57,2	42,9	16	12	Breda	20,3	21,6	
2	1	Groningen	49,5	48,5	17	19	Leiden	19,0	16,6	
3	5	Nijmegen	43,7	40,9	18	13	Dordrecht	16,8	20,6	
4	2	Amsterdam	43,0	44,6	19	25	Maastricht	15,7	10,7	
5	8	Haarlem	37,7	30,3	20	20	Zoetermeer	14,7	15,2	
6	6	Tilburg	36,2	38,3	21	23	Amersfoort	14,3	12,5	
7	9	Arnhem	33,0	28,8	22	18	's-Hertogenbosch	14,0	18,4	
8	4	Eindhoven	31,9	41,5	23	24	Apeldoorn	11,4	11,2	
9	7	Zwolle	30,9	32,3	24	21	Den Haag	11,2	13,8	
10	14	Alkmaar	29,9	20,2	25	22	Delft	9,0	13,7	
11	17	Venlo	29,7	19,0	26	28	Emmen	8,7	5,6	
12	15	Deventer	23,6	19,2	27	29	Alphen aan den Rijn	5,5	4,3	
13	11	Enschede	21,7	22,1	28	26	Almere	3,5	6,8	
14	10	Leeuwarden	21,6	27,2	29	27	Zaandam	3,3	6,4	
15	16	Rotterdam	21,1	19,0	30	30	Ede	3,0	3,3	

Tabel 11.1 Livemuziekdichtheid per stad voor de 30 steden met meer dan 100.000 inwoners, in 2024 (vergeleken met de periode 2008-2019)

Figuur 11.10 Ontwikkeling aandeel binnen de G4 per stad wat betreft optredens in podia

Figuur 11.11 Ontwikkeling aandeel binnen de G4 per stad wat betreft optredens op festivals

figuur 11.10 en 11.11 is een specifieke uitsplitsing gemaakt van de vier grote steden en de ontwikkeling binnen die G4 tussen 2008 en 2019. Wat betreft het concertaanbod valt op dat het aandeel van Rotterdam en – in mindere mate – Den Haag is teruggelopen de afgelopen jaren, het aandeel van Utrecht is sterk toegenomen. Het aandeel van Amsterdam van alle festivaloptredens binnen de G4 daalde tussen 2013 en 2024 van 51% tot 43%. In diezelfde periode groeide van de grootste steden alleen het aandeel van Rotterdam tot 31% in 2024. Den Haag was in 2024 – mede als gevolg van het verdwijnen van Parkpop – nog goed voor een aandeel van 9% binnen de G4.

Utrecht was in 2024 de stad met de meeste popoptredens per hoofd van de bevolking. Per 10.000 inwoners vonden er dat jaar 57 optredens plaats, in zowel podia als op festivals. Groningen is tweede met bijna 50 optredens per 10.000. In de eerste editie van de Livemuziek Monitor (over 2008-2019) was Groningen nog de stad met de hoogste livemuziekdichtheid. Ten opzichte van die voorgaande lijst zijn Nijmegen, Haarlem, Alkmaar, Venlo en Maastricht opvallende stijgers. Van de grootste steden valt de lage ranking van

Almere (28e), Den Haag (24), Breda (16), Rotterdam (15) en Eindhoven (8) op. Amsterdam daalt ook van de 2e naar de 4e plaats.

GEZONDE EN DIVERSE STEDELIJKE LIVEMUZIEK INFRASTRUCTUUR

De 30 grootste steden van Nederland (alle steden met meer dan 100.000 inwoners) zijn met elkaar vergeleken wat betreft het aanbod aan podia en festivals in de jaren 2022-2024. Om de gezondheid, weerbaarheid en diversiteit van het stedelijke aanbod aan podia en festivals te bepalen is gebruik gemaakt van een aantal indicatoren, zoals het aantal podia/festivals per 10.000 inwoners, het aantal optredens per hoofd van de bevolking, het aantal podia/festivals dat een substantieel programma heeft (wat betreft het aantal optredende artiesten over de jaren), het aandeel van het grootste podium/festival in het gehele aanbod en de mate van scheefgroei in omvang van de podia/festivals die de stad heeft. Het resultaat van de meting zegt niet zozeer iets over in welke mate dit een goede livestad is maar geeft wel inzicht in hoe divers het aanbod is en in welke mate het live-aanbod al dan niet afhankelijk is van één podium of festival. Bij de podia vormen Amsterdam, Groningen en Nijmegen de top 3, bij de festivals zijn dat Eindhoven, Enschede en Amsterdam. Ten opzichte van dezelfde meting over de jaren 2008-2019 valt op dat Utrecht een stuk minder goed scoort (vooral wat betreft de festivals) en dat ook Leeuwarden, Delft en Venlo lagere scores halen. Groningen, Nijmegen, Enschede, Zwolle, Haarlem en Breda doen het beter dan de jaren voor corona, in vergelijking met de andere grote steden.

	Podia	Festivals	Totaal	08-'19
Amsterdam	1	3	1	2
Eindhoven	4	1	2	3
Groningen	2	7	3	8
Nijmegen	3	8	4	10
Enschede	15	2	5	14
Rotterdam	11	4	6	5
Arnhem	6	9	7	11
Zwolle	7	9	8	15
Utrecht	5	13	9	1
Alkmaar	13	6	10	12
Haarlem	8	12	11	24
Breda	25	5	12	28
Tilburg	16	11	13	9
Leeuwarden	19	13	14	4
Den Haag	20	15	15	20
's-Hertogenbosch	13	18	16	19
Deventer	9	21	17	23
Venlo	21	16	18	7
Dordrecht	12	24	19	17
Delft	17	26	20	6
Apeldoorn	26	20	21	30
Maastricht	23	23	22	25
Amersfoort	26	21	23	18
Alphen a/d Rijn	10	28	24	26
Zoetermeer	28	17	25	22
Leiden	23	27	26	13
Emmen	30	19	27	21
Almere	29	25	28	27
Zaandam	18	29	29	16
Ede	21	30	30	29

Tabel 11.2 Index gezonde en diverse stedelijke livemuziek infrastructuur, gebaseerd op de periode 2022-2024. Gearceerd de tien grootste steden.

BRONNEN

Boeijenga, Y. (2025). Rise up: een vergelijkend onderzoek naar de ondervertegenwoordiging en ervaringen van vrouwelijke muzikmakers in Nederland. Amstelveen: Buma/Stemra

CBS (2025). Monitor Kunstenaars en andere werkenden met een creatief beroep. Op: www.cbs.nl.

Everts, R. (2023). Making a living in live music : early-career musicians in the changing music industries. Rotterdam: Erasmus University Rotterdam.

Mulder, M. (2024). Festivalprogrammering in Nederland – Editie 2024. Hoe de dj de rockband heeft vervangen op de festivalweides. Rotterdam: Poplive.

Mulder, M. (2022). Nederlandse livemuziek monitor 2008-2019 : popconcerten en- festivals in het tijdperk tussen streaming en sluiting. Rotterdam: Poplive.

Schaap, J. (2019). *Elvis has finally left the building? Boundary work, whiteness and the reception of music in comparative perspective*. Rotterdam: Erasmus Universiteit Rotterdam.

Spiertz, C. (2024). Spotify Wrapped 2024: Sugardaddy van Roxy Dekker meest beluisterd - Entertainment Business Op: www.entertainmentbusiness.nl, 5 december 2024

Swartjes, B. (2024). Making (a) difference : a sociological account of music festival work and production. Rotterdam: Erasmus Universiteit Rotterdam.

Swartjes, B. (forthcoming). *Interventions on gender inequality in the Dutch popular music industries*. Bloomsbury Handbook of Gender in Popular Music Industries.

Swartjes, B. et al. (2024). *Keychange – working towards gender balance in the music industry*. Erasmus University Rotterdam.

COLOFON

TITEL

De Nederlandse Livemuziek Monitor 2008–2024.

ISBN

978 90 665 0171 3

UITGEVER

© Boekmanstichting 2026

Het is niet toegestaan de inhoud van de Nederlandse Livemuziek Monitor 2008–2024 te kopiëren of vermenigvuldigen tenzij hiervoor schriftelijke toestemming is verleend door de auteurs. Citeren uit het document is alleen toegestaan met bronvermelding.

AUTEURS

Martijn Mulder

Martijn is als livemuziek onderzoeker verbonden aan Hogeschool Rotterdam en de Erasmus Universiteit Rotterdam (POPLIVE). Daarnaast werkt hij als zelfstandig onderzoeker en adviseur (MM Live). In 2023 behaalde hij zijn PhD aan de EUR. Daarnaast is hij hoofddocent Leisure & Events aan Hogeschool Rotterdam met een specialisatie op het gebied van stedelijke aantrekkelijkheid en publieksbeleving.

Britt Swartjes

Britt is onderzoeker bij de Boekmanstichting, het kennisinstituut voor cultuurbeleid in Nederland. Haar werk richt zich op ongelijkheid en arbeid in de culturele sector, met bijzondere aandacht voor de muziekindustrie. Ze behaalde haar PhD in culturele sociologie aan de EUR, waar ze arbeidsomstandigheden en diversiteit en inclusie binnen de Rotterdamse popfestivalsector bestudeerde.

ONTWERP

Wouter Ebben

DRUKWERK

Print&Bind, Amsterdam

FINANCIERING

Deze monitor is mogelijk gemaakt door bijdragen van de Boekmanstichting en Fonds Podiumkunsten. De gegevens waarop deze monitor gebaseerd is zijn voor het grootste deel afkomstig van Festivalinfo (festivalinfo.nl en podiuminfo.nl). Aanvullend is gebruik gemaakt van verschillende online databases en een groot aantal websites van zowel artiesten als podia.

BEELDVERANTWOORDING

Foto voorblad: Yan Lale op Popronde door Jessie Kamp